

BADANIE ŚWIADOMOŚCI
RODZICÓW NA TEMAT

EDUKACJI FINANSOWEJ

DZIECI W WIEKU 3-7 LAT

IBRIS 2025/26

SPIS TREŚCI

1	Wstęp	3
2	Rodzice o edukacji dzieci	11
3	Zajęcia i materiały dotyczące edukacji finansowej	22
4	Elementy edukacji finansowej w życiu codziennym	43
5	Korzystanie z elektroniki	53
6	O Fundacji	63

Edukacja finansowa najmłodszych – rosnąca potrzeba, wspólna odpowiedzialność

IWONA JARZĘBSKA

Prezeska Zarządu Fundacji Banku Millennium

Fundacja Banku Millennium oraz sam **Bank Millennium** angażują się w edukację finansową od początku swojego istnienia, poprzez działania skierowane do wszystkich grup wiekowych. 10 lat temu Fundacja stworzyła program **Finansowy Elementarz** dla dzieci przedszkolnych. Podobne inicjatywy nie były wtedy szeroko dostępne dla najmłodszych, mimo że już w wieku przedszkolnym kształtują się postawy dzieci, a więc podobna edukacja powinna się rozpoczynać. Przez tę dekadę Fundacja zebrała wiele doświadczeń, **szkoląc prawie 100 tysięcy dzieci oraz współpracując z przedszkolami, opiekunami i rodzicami**. Prowadziliśmy także badania – już w 2020 roku zapytaliśmy rodziców dzieci w wieku przedszkolnym o to jak oceniają znaczenie wczesnego wprowadzania najmłodszych w świat pieniędzy. Dziś, po niemal sześciu latach, ponownie oddaliśmy im głos, by lepiej zro-

zumieć zmieniające się potrzeby rodzin oraz wyzwania, przed którymi stają dzieci dorastające w dynamicznym, cyfrowym świecie. W tym okresie wydarzyło się wiele niespodziewanego: pandemia, wojna w Ukrainie, wysoki wzrost inflacji i stóp procentowych. Wszystkie te sytuacje wpływały na nasze decyzje finansowe, inwestycje, gospodarowanie oszczędnościami.

W roku 2020 pytaliśmy rodziców również m.in. o ogłoszoną wtedy krajową strategię edukacji finansowej, która jest obecnie wprowadzana i zyskuje wśród nich poparcie. Inicjatywy Fundacji wpisują się więc w szersze działania na rzecz przekazywania wiedzy i zwiększania świadomości społecznej.

Wyniki tegorocznego badania potwierdzają, że **edukacja finansowa staje się coraz bardziej naturalnym elementem wychowania**. Rodzice dostrzegają jej wpływ na przyszłą samodzielność dzieci, deklarują też większą niż kiedykolwiek gotowość do podejmowania takich tematów w domu. Równocześnie badanie ujawnia obszary, które wymagają dalszego wsparcia: brak powszechnej rozpoznawalności programów edukacyjnych, potrzebę praktycznych narzędzi oraz rosnące oczekiwanie wobec instytucji publicznych i organizacji społecznych, by aktywnie włączały się w rozwój kompetencji finansowych najmłodszych.

Jak wskazuje Polski Instytut Ekonomiczny¹, **Polacy rozumieją podstawowe mechanizmy finansowe**, takie jak wpływ inflacji na oszczędności czy koncepcję procentu składanego, jednak w praktyce często mają trudności z zastosowaniem tej wiedzy w swoich decyzjach finansowych. Również w międzynarodowym indeksie **Financial Literacy Index** prowadzonym przez OECD **Polska uzyskała 62 na 100 punktów** (średnia OECD: 63/100). Chociaż w części teoretycznej Polacy uzyskali wyniki podobne do średniej, tylko 35% osiągnęło wymagany próg kompetencji 70 punktów. **Pokazuje to, że wciąż mamy trudności z praktycznym stosowaniem wiedzy finansowej.**

Jako Fundacja od lat staramy się odpowiadać na te potrzeby poprzez program **Finansowy Elementarz** i udostępniane w jego ramach materiały edukacyjne dla rodziców i ich pociech. Tegoroczny raport to nie tylko diagnoza, ale także inspiracja do dalszych działań – tak, aby każde dziecko, niezależnie od miejsca zamieszkania czy sytuacji materialnej, mogło uczyć się świadomego i odpowiedzialnego podejścia do finansów już od pierwszych lat życia.

---

¹ Polski Instytut Ekonomiczny, Economic Weekly 45/2025:
<https://pie.net.pl/en/economic-weekly-45-2025-november-13-2025/>

METODOLOGIA

Badanie zostało zrealizowane przez niezależną agencję badawczą IBRiS z wykorzystaniem metody CAWI (Computer-Assisted Web Interview). Wzięło w nim udział 1000 respondentów – rodziców dzieci w wieku przedszkolnym, tj. od 3 do 7 lat. Badanie zrealizowano w grudniu 2025 roku oraz w styczniu 2026 roku. Próba badawcza została dobrana w sposób umożliwiający uzyskanie wyników reprezentatywnych dla populacji rodziców dzieci w tym wieku.

Uzyskane wyniki zostały zestawione z rezultatami analogicznego badania przeprowadzonego w 2020 roku, co pozwoliło na analizę zmian zachodzących w okresie pięciu lat. Warto podkreślić, że analizowany okres obejmował czas istotnych wydarzeń społecznych oraz gospodarczych, które mogły mieć wpływ na postawy i opinie badanych.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

Wyniki badania pokazują kluczowe trendy i wyzwania związane z edukacją finansową dzieci w Polsce – od rosnącej świadomości rodziców i ich gotowości do podejmowania tego tematu, po bariery systemowe oraz potrzebę większego wsparcia. Co wynika z analizy?

21%

wzrost znaczenia
edukacji finansowej

Pod względem ważności zajęć nadal dominują języki obce (63 proc.) i sport (59 proc.). Jednak **wzrosło także znaczenie edukacji finansowej (z 13 proc. w 2020 r. do 21 proc.) oraz przedsiębiorczości (10 proc. w 2020 r., 16 proc. obecnie).**

3-7 lat

podejście do rozwoju
dziecka przez rodziców

W podejściu rodziców do rozwoju 3–7-latków dominują cele ogólnorozwojowe i psychospołeczne (pewność siebie, kreatywność, radzenie sobie ze stresem), a kompetencje finansowe są drugoplanowe.

73%

zainteresowanie
uczestnictwem dziecka
w zajęciach dot. finansów

Pomimo niskiego stopnia udziału dzieci przedszkolnych w zajęciach dotyczących edukacji finansowej, **poziom zainteresowania tego typu bezpłatnymi zajęciami jest wysoki – deklaruje je aż 73 proc. rodziców.**

Zdecydowana **większość rodziców uważa, że z edukacji finansowej może płynąć szereg korzyści dla dzieci**, przede wszystkim lepsza sytuacja finansowa w przyszłości oraz świadome korzystanie z usług bankowych.

Odpowiedzialność za edukację finansową jest wciąż lokowana głównie w rodzinie i instytucjach edukacyjnych, ale **rośnie otwartość na zaangażowanie instytucji finansowych oraz organizacji pozarządowych**.

Mimo rosnącej gotowości do udziału, połowa rodziców nie kojarzy żadnego programu edukacji finansowej dzieci. Niską rozpoznawalność ma również Krajowa Strategia Edukacji Finansowej (zna ją niespełna co piąty rodzic).

30 proc. rodziców uważa, że wiek przedszkolny (od 3. roku życia) jest najlepszym momentem na rozpoczęcie edukacji finansowej. 45 proc. uważa, że najlepszym momentem są pierwsze klasy szkoły podstawowej.

Wzrósł poziom zaangażowania rodziców we wdrażanie dzieci w praktyczne doświadczenia finansowe. Częściej niż w 2020 roku dają dziecku kieszonkowe, zachęcają do odpłatnej pomocy, zakładają dziecku konto w banku, rozmawiają z nim na temat finansów. Najczęściej wdrażane „na co dzień” elementy to rozmowy o rozsądnym wydawaniu pieniędzy, odkładanie pieniędzy do skarbonki, angażowanie dziecka w robienie zakupów, tłumaczenie wartości pieniądza na przykładach.

od 2020 r.

wzrosło zainteresowanie
edukacją finansową

Badanie wskazuje na niestabilną zaangażowanie rodziców w edukację finansową dzieci. Rośnie również gotowość do przyjęcia instytucjonalnego wsparcia w zakresie kształcenia: **od 2020 roku wzrósł odsetek rodziców, którzy planują zapisać dziecko na zajęcia z zakresu edukacji finansowej** (44 proc., wzrost o 13 p.p.).

41%

dzieci spędzają 1-2h
przed ekranem

Ekran są powszechnym elementem codzienności dzieci w wieku od 3 do 7 lat. Zazwyczaj **(41 proc.) deklaratywnie dzieci spędzają 1-2h dziennie przed ekranem**. Dwóch na trzech rodziców deklaruje, że jego dziecko posiada urządzenie elektroniczne na własność (najczęściej smartfon – 32 proc, tablet – 26 proc. lub telewizor w pokoju – 25 proc.).

75%

rodziców uważa że odpowiednim
momentem posiadania smartfona
jest szkoła podstawowa

Rodzice uważają, że odpowiednim momentem posiadania smartfona/tabletu na własność jest szkoła podstawowa (75 proc.), co sugeruje, że w wieku przedszkolnym ważniejszy jest kontekst wspólnego korzystania i kontroli rodzicielskiej niż indywidualne, samodzielne użycie urządzeń przez dziecko.

Finansowe nawyki kształtują się od najmłodszych lat

PAULINA WOŁOSZ-SITAREK

Członkini Zarządu Fundacji Banku Millennium,
inicjatorka i autorka programu Finansowy Elementarz

Menedżerka z ponad 20 letnim doświadczeniem w sektorze bankowym oraz ekspertka w obszarze edukacji finansowej. Specjalizuje się w rozwoju kompetencji i zarządzaniu projektami edukacyjnymi, posiada szerokie wykształcenie z zakresu zarządzania, marketingu, finansów, bankowości i psychologii. Jest pomysłodawczynią i twórczynią programu Finansowy Elementarz – jednego z największych w Polsce projektów edukacyjnych dla przedszkolaków, realizowanego pod patronatem Rzecznika Praw Dziecka, obejmującego warsztaty, materiały i filmy edukacyjne a także cykl artykułów i wywiadów dla rodziców. Aktywnie działa na rzecz dostępności i inkluzji edukacji finansowej, rozwijając narzędzia dostosowane do potrzeb różnych grup dzieci.

Wprowadzanie dzieci w zagadnienia związane z wartością pieniądza na wczesnym etapie rozwoju zwiększa prawdopodobieństwo, że wykształcą one trwałe, prawidłowe nawyki finansowe w dorosłym życiu. Nauka oszczędzania od najmłodszych lat sprzyja również rozwojowi odpowiedzialności, samodzielności oraz umiejętności odraczania gratyfikacji. Z satysfakcją obserwujemy, że w perspektywie ostatnich pięciu lat znaczenie edukacji finansowej wyraźnie wzrosło. **Rodzice coraz częściej dostrzegają konieczność rozwijania świadomości finansowej swoich dzieci i oczekują systemowego wsparcia ze strony instytucji edukacyjnych.** Główną motywacją pozostaje chęć przygotowania dziecka do świadomego i racjonalnego zarządzania środkami finansowymi w przyszłości.

Zauważalny jest również narastający trend związany z myśleniem o finansowym bezpieczeństwie najmłodszych: niemal połowa rodziców deklaruje założenie dziecku konta bankowego. Od ponad dekady prowadzimy w przedszkolach warsztaty edukacyjne i obserwujemy wyraźny wzrost świadomości oraz otwartości dzieci na tematykę finansową. Istotnym czynnikiem jest tu dynamiczny rozwój technologii, który wpływa na codzienne funkcjonowanie rodzin - również na sposób korzystania z usług finansowych, takich jak bankowość elektroniczna. Dzieci, obserwując zachowania dorosłych, przyswajają wiedzę i budują intuicję finansową szybciej niż jeszcze kilka lat temu. Z tego względu edukację finansową warto rozpoczynać już w wieku przedszkolnym, poprzez zabawę i codzienne sytuacje, a następnie kon-

tynuować ją na kolejnych etapach rozwoju. Pozwala to kształtować prawidłowe nawyki finansowe, zanim utrwala się mniej pożądane zachowania.

Tegoroczne wyniki badania pokazują, że **rodzice dostrzegają potrzebę wczesnej edukacji finansowej i rozumieją swoją kluczową rolę w tym procesie.** Coraz częściej są również skłonni poruszać tematykę finansową w domu. Jednocześnie wskazywane przez nich przykłady metod nauczania sugerują, że wciąż potrzebują wsparcia – wiedza dotycząca sposobów wspierania edukacji finansowej dzieci w wieku przedszkolnym nadal może być ograniczona. Na tym etapie rozwojowym najlepiej sprawdzają się aktywności oparte na zabawie, które pozwalają w naturalny sposób przekazywać podstawowe pojęcia finansowe, adekwatnie do możliwości poznawczych najmłodszych.

Badania potwierdzają, że działania podejmowane przez Fundację mogą mieć istotne znaczenie. Przygotowane w ramach projektu Finansowy Elementarz materiały dla rodziców – takie jak cykl artykułów i wywiadów – wspierają ich w codziennej edukacji finansowej dzieci i dostarczają praktycznych narzędzi dostosowanych do wieku przedszkolnego. Równie pomocne mogą być książeczki przekazywane dzieciom podczas warsztatów i zabierane do domu. Stanowią one wartościowy materiał edukacyjny, który ułatwia rozmowy o finansach i wspiera kształtowanie podstawowych nawyków ekonomicznych w środowisku rodzinnym.

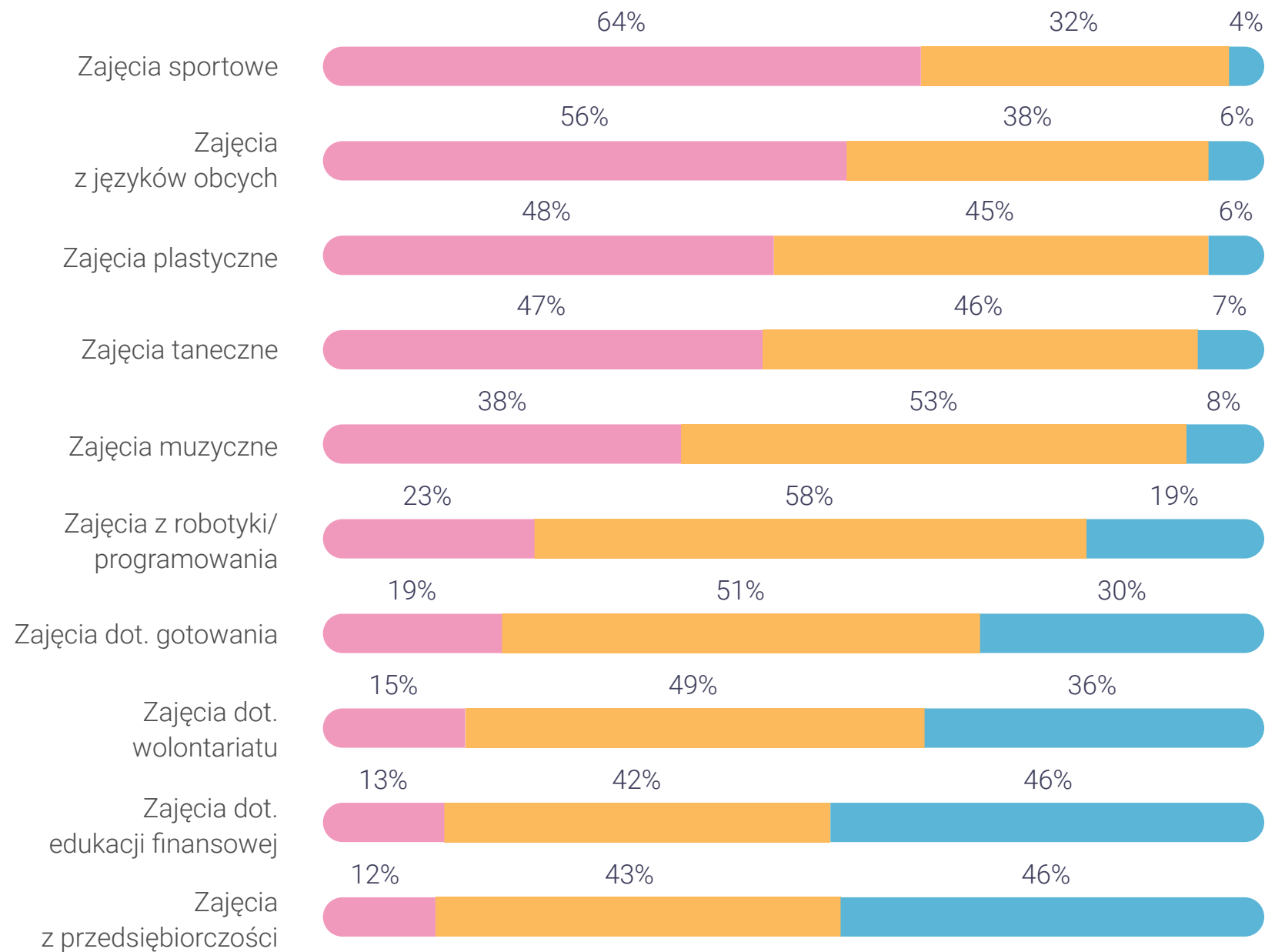

RODZICE O EDUKACJI DZIECI

Czy zna Pan/Pani następujące rodzaje zajęć dodatkowych dla dzieci w wieku 3–7 lat i czy Pana/Pani dziecko w nich uczestniczyło?

- Tak, moje dziecko/dzieci uczestniczą/uczestniczyły
- Tak, ale znam tylko ze słyszenia
- Nie słyszałem(am) o tym

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

EDUKACJA FINANSOWA WCIĄŻ MA OGRANICZONY ZASIĘG

Najpopularniejsze zajęcia dodatkowe dla dzieci w wieku 3-7 lat to **sport, języki obce, plastyka, muzyka i taniec.**

Blisko połowa rodziców nie słyszała o zajęciach z edukacji finansowej dla tej grupy wiekowej, a tylko 13 proc. deklaruje, że ich dziecko uczestniczyło w takich zajęciach.

Podobnie wyglądają dane dotyczące zajęć z przedsiębiorczości (12 proc. uczestniczyło, a 46 proc. o nich nie słyszało).

Poziom znajomości zajęć z edukacji finansowej **różni się ze względu na wielkość miejscowości zamieszkania respondenta.**

Na terenach wiejskich znajomość ta jest niższa - 54 proc. nie słyszało o tego typu zajęciach, podczas gdy w miastach powyżej 250 tys. mieszkańców było to 42 proc. rodziców.

Uczestnictwo w zajęciach z finansów i przedsiębiorczości jest **wyższe wśród dzieci w średnich i dużych miastach** (15-16 proc.) niż na terenach wiejskich i w mniejszych ośrodkach (odpowiednio 8 proc. i 7 proc.).

Czy zna Pan/Pani następujące rodzaje zajęć dodatkowych dla dzieci w wieku 3–7 lat i czy Pana/Pani dziecko w nich uczestniczyło?

Rozpoznawalność większości ujętych w badaniu typów zajęć dodatkowych **wzrosła w okresie ostatnich 5 lat**. Szczególnie widoczne wzrosty dotyczą zajęć dot **wolontariatu (27 p. p.)**, **przedsiębiorczości i edukacji finansowej (24 p. p.)**.

ZNAJOMOŚĆ: Uczestniczy(t) lub zna tylko ze słyszenia

	2020 rok	2025 rok	Różnica (p.p.)
Zajęcia sportowe	92%	96%	↑ 4
Zajęcia z języków obcych	95%	94%	↓ -1
Zajęcia plastyczne	91%	94%	↑ 3
Zajęcia taneczne	92%	93%	↑ 1
Zajęcia muzyczne	89%	92%	↑ 3
Zajęcia z robotyki/programowania	65%	81%	↑ 16
Zajęcia dot. gotowania	56%	70%	↑ 14
Zajęcia dot. wolontariatu	37%	64%	↑ 27
Zajęcia dot. edukacji finansowej	31%	55%	↑ 24
Zajęcia z przedsiębiorczości	31%	55%	↑ 24

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

Czy zna Pan/Pani następujące rodzaje zajęć dodatkowych dla dzieci w wieku 3–7 lat i czy Pana/Pani dziecko w nich uczestniczyło?

Jeśli chodzi o uczestnictwo, w porównaniu do roku 2020 zanotowano spadki. Największe dotyczą zajęć językowych (-15 p. p.), muzycznych (-15 p. p.), plastycznych (-11 p. p.) i tanecznych (-9 p. p.). Natomiast uczestnictwo w zajęciach z **edukacji finansowej wzrosło o 4 p. p.**, a w zajęciach z przedsiębiorczości o 5 p. p.

UCZESTNICTWO

	2020 rok	2025 rok	Różnica (p.p.)
Zajęcia sportowe	63%	64%	↑ 1
Zajęcia z języków obcych	71%	56%	↓ -15
Zajęcia plastyczne	59%	48%	↓ -11
Zajęcia taneczne	56%	47%	↓ -9
Zajęcia muzyczne	53%	38%	↓ -15
Zajęcia z robotyki/programowania	19%	23%	↑ 4
Zajęcia dot. gotowania	21%	19%	↓ -2
Zajęcia dot. wolontariatu	10%	15%	↑ 5
Zajęcia dot. edukacji finansowej	9%	13%	↑ 4
Zajęcia z przedsiębiorczości	7%	12%	↑ 5

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

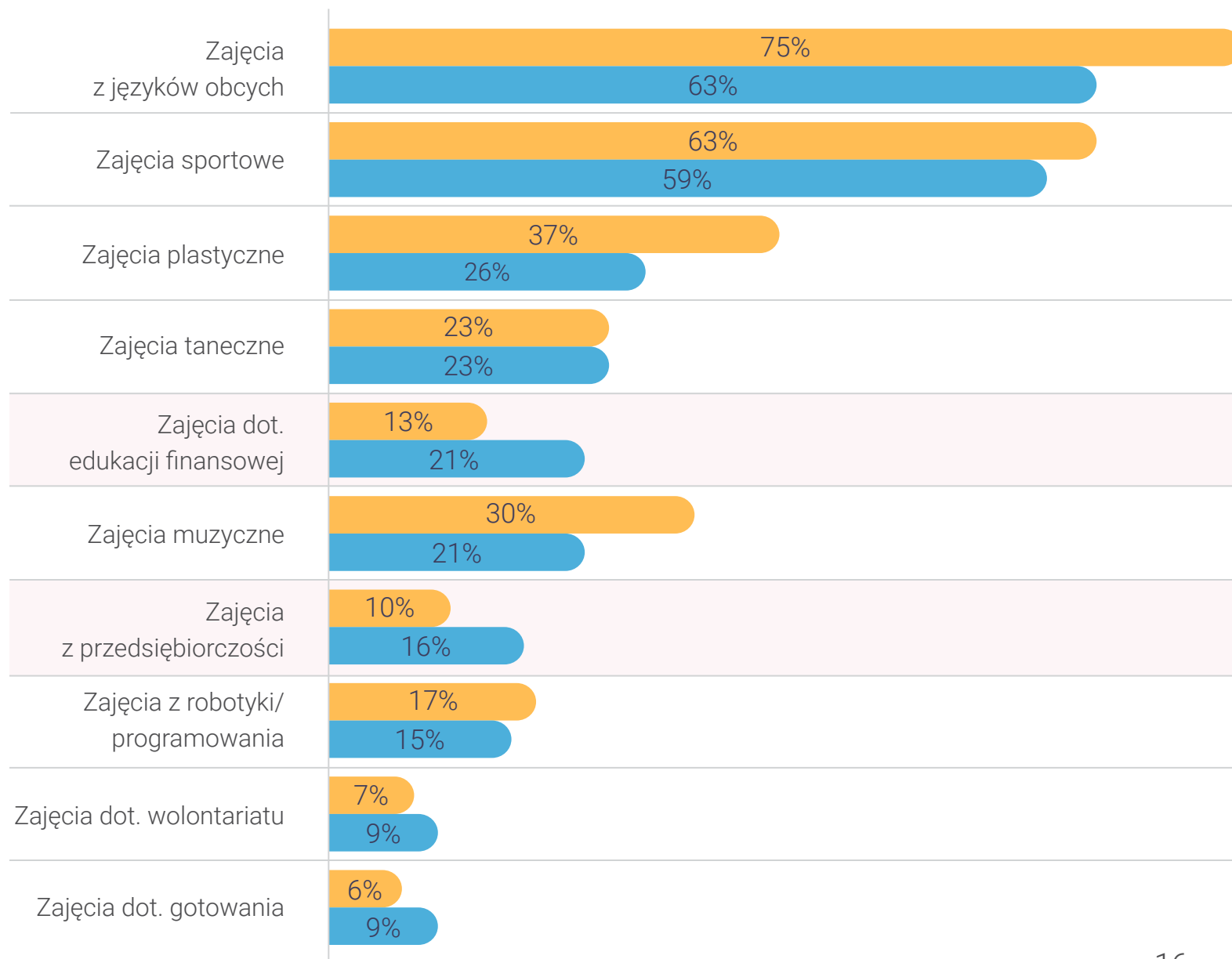
RANKING ZAJĘĆ POD WZGLĘDEM WAŻNOŚCI

Które z zajęć uważa
Pan/i za najważniejsze
z punktu widzenia
wychowania i edukacji
dzieci w wieku
od 3 do 7 lat?

Możliwość wskazania max. 3 odpowiedzi

- 2020 rok
- 2025 rok

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat:
2020 r., N=1000; 2025 r., N=1000

EDUKACJA FINANSOWA ZYSKUJE NA ZNACZENIU WŚRÓD RODZICÓW

Ponad połowa rodziców uważa, że **priorytetem edukacyjnym** dla dzieci w wieku 3-7 lat powinny być **zajęcia z języków obcych i zajęcia sportowe**. Co piąty zapytany rodzic uważa, że najważniejsze są zajęcia z **edukacji finansowej** (21 proc. wskazań), a 16 proc. stawia na zajęcia z przedsiębiorczości. Najrzadziej wśród najważniejszych zajęć wskazywano wolontariat i gotowanie (po 9 proc.).

Zarówno w 2020 roku, jak i w 2025 rodzice najczęściej wskazywali, że kluczowe zajęcia dla dzieci w wieku od 3 do 7 lat to języki obce i sport. Spadły jednak nieznacznie odsetki dla tych obszarów. **Zajęcia dotyczące edukacji finansowej oraz z przedsiębiorczości znajdują się w połowie rankingu**, a ich znaczenie wzrosło w ciągu ostatnich pięciu lat – obecnie więcej rodziców uważa te zajęcia za priorytetowe.

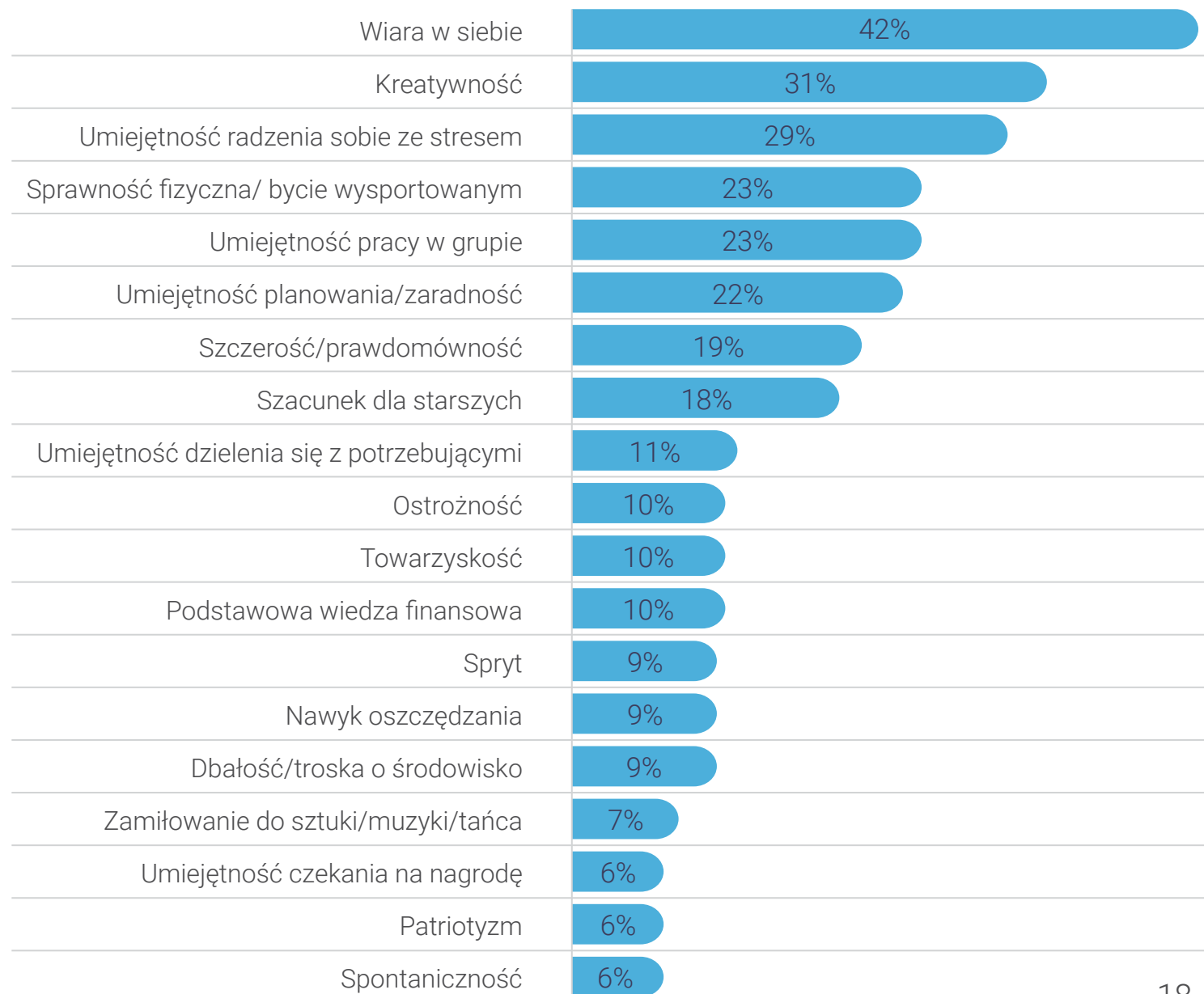

CECHY, KTÓRE POWINNY BYĆ KSZTAŁTOWANE U DZIECI W WIEKU 3-7 LAT

Które z poniższych elementów, Pana/i zdaniem, powinny być kształtowane w pierwszej kolejności u dzieci w wieku od 3 do 7 lat?

Możliwość wskazania max 3 odpowiedzi

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

RODZICE NAJWYŻEJ CENIĄ KOMPETENCJE MIĘKKIE U DZIECI

Wśród umiejętności, które rodzice uważają za najważniejsze, na czele znalazła się **wiara w siebie** (42 proc. wskazań). Kolejne istotne cechy to kreatywność i **umiejętność radzenia sobie ze stresem** (około 30 proc.).

Elementy edukacji finansowej np. **umiejętność planowania** i **zaradność** za priorytet uznało 22 proc. zapytanych rodziców. Jest to cecha równie ważna jak sprawność fizyczna (23 proc.), szczerowość (19%) czy szacunek dla starszych (18%).

Co dziesiąty rodzic uważa, że kluczowym obszarem edukacji dzieci jest **podstawowa wiedza finansowa oraz nawyk oszczędzania**. Są to cechy stawiane na równi z ostrożnością, towarzyskością, sprytem oraz dbałością o środowisko. Umiejętność czekania na nagrodę znalazła się w dolnej części zestawienia, obok patriotyzmu i spontaniczności (po 6 proc.).

DR MAŁGORZATA CHOJAK

Kierownik Laboratorium Badań nad Neuroedukacją na UMCS w Lublinie; współtwórczyni międzynarodowego i nagradzanego projektu "Przedsiębiorcze Dzieciaki", autorka licznych artykułów z zakresu kształtowania postaw przedsiębiorczych u dzieci; prowadzi badania naukowe, dotyczące uwarunkowań rozwoju dzieci w kontekście rodziny i nowych technologii; poszukuje również opartych na dowodach strategii wykorzystania badań nad mózgiem w neuroedukacji. Opublikowała ponad 30 artykułów i trzy monografie dotyczące w/w problematyki; prywatnie szczęśliwa żona, mama trójki chłopców oraz pasjonat gry na gitarze i fotografii.

Badanie zostało przeprowadzone w sposób poprawny metodologicznie, co pozwala na formułowanie obiektywnych i rzetelnych wniosków. Najistotniejszym z nich jest **wysoki poziom motywacji rodziców do podejmowania działań związanych z edukacją finansową** oraz kształtowaniem postaw przedsiębiorczych u dzieci. Wskazuje to na ich otwartość na nowe inicjatywy, gotowość do współpracy z różnymi instytucjami oraz chęć uzupełniania posiadanej wiedzy.

Przeprowadzone badania wskazują również, że w ostatnich latach **rośnie poziom świadomości rodziców** dotyczący uwarunkowań ogólnego rozwoju dzieci, co znajduje odzwierciedlenie także w podejściu do edukacji finansowej. Szczególnie istotne jest:

- łączenie zagadnień przedsiębiorczości z edukacją finansową (przy czym przedsiębiorczość rozumiana jest głównie w kontekście kompetencji miękkich),

- położenie nacisku na materiały i działania praktyczne, a nie na programy wirtualne, mimo powszechności i łatwej dostępności nowych technologii,
- podkreślanie roli rodziców w edukacji finansowej jako środowiska, które w największym stopniu wpływa na rozwój dziecka, przy jednoczesnym dostrzeganiu znaczenia innych podmiotów, takich jak fundacje czy instytucje finansowe.

Rodzice trafnie wskazują również na **zasadność rozpoczynania bardziej systematycznej edukacji finansowej na etapie wczesnoszkolnym**. Psychologia rozwoju oraz dydaktyka wskazują, że u większości dzieci naturalne zainteresowanie działaniami matematycznymi pojawia się około 6. roku życia. W konsekwencji dzieci w tym wieku przyswajają wiedzę związaną z finansami łatwiej i szybciej. Nie oznacza to jednak, że w przypadku wcześniejszego zainteresowania dziecka tema-

tyką finansową nie można wprowadzać prostych działań edukacyjnych, takich jak kieszonkowe, uczestnictwo w zakupach, planowanie wydatków rodzinnych czy korzystanie ze skarbonki.

Można jednak przypuszczać, że **rodzice posiadają stosunkowo niewielką wiedzę dotyczącą metod i sposobów wspierania edukacji finansowej u dzieci w wieku przedszkolnym** (3–5 lat). W tym okresie bardziej adekwatne byłyby działania o charakterze zabawowym, takie jak bajki, gry czy układanki tematyczne. Wskazywane przez rodziców przykłady odnoszą się częściej do starszych dzieci i dopiero w ich przypadku mogą być skuteczne. W odniesieniu do młodszych dzieci mogą natomiast przynieść efekt odwrotny do zamierzonego.

Zaskakujący jest fakt, że **rodzice nie wskazywali przykładów działań rozwijających kompetencje związane z radzeniem sobie ze stresem, współpracą w grupie, budowaniem poczucia własnej wartości czy rozwijaniem kreatywności**. Są to elementy przedsiębiorczości o charakterze kompetencji miękkich, które w badaniach nie zostały wyraźnie wskazane, choć właśnie one stanowią podstawę skutecznych działań finansowych w późniejszym okresie życia.

Istotnym obszarem wymagającym zmian jest także promocja przykładowych działań edukacyjnych kierowanych nie tylko do dzieci neurotypowych, lecz również do dzieci z zaburzeniami rozwojowymi. Specyfika funkcjonowania dzieci ze spektrum autyzmu czy z ADHD sprawia, że tradycyjne metody wspierania ich w tym zakresie często okazują się mało skuteczne. Taka sytuacja może prowadzić do szybkiego

zniechęcenia zarówno dzieci, jak i ich rodziców, a w konsekwencji do utrzymywania się niskiego poziomu wiedzy i kompetencji finansowych, co w przyszłości utrudnia proces usamodzielniania się.

Warto również zwrócić uwagę na rodziny znajdujące się w sytuacji kryzysu ekonomicznego lub doświadczające trudności adaptacyjnych. W takich środowiskach poziom wiedzy rodziców dotyczący edukacji finansowej bywa szczególnie ograniczony. W związku z tym zasadne wydaje się projektowanie i popularyzowanie programów edukacyjnych skierowanych właśnie do tych grup społecznych.

Podsumowując, można stwierdzić, że **świadomość rodziców dotycząca znaczenia edukacji finansowej i przedsiębiorczości stopniowo rośnie. Jest ona jednak w dużej mierze oparta na powszechnie dostępnych informacjach, które tylko w ograniczonym stopniu uwzględniają specyfikę rozwojową najmłodszych dzieci (3–5 lat)**. Rodzice nie zawsze dostrzegają także sekwencyjny charakter tego procesu, w którym fundament stanowią kompetencje miękkie. Jednocześnie trafnie wskazują oni na odpowiedni wiek rozpoczęcia bardziej systematycznej edukacji finansowej, choć często pomijają etap przygotowawczy, który w dużej mierze powinien być realizowany właśnie w środowisku rodzinnym. Znacznie korzystniejsza sytuacja obserwowana jest w odniesieniu do starszych dzieci, co stanowi istotny potencjał do dalszego rozwijania działań edukacyjnych. Powinny one być intensywniej promowane, oparte na wynikach badań naukowych oraz uwzględniać neuroróżnorodność dzieci.

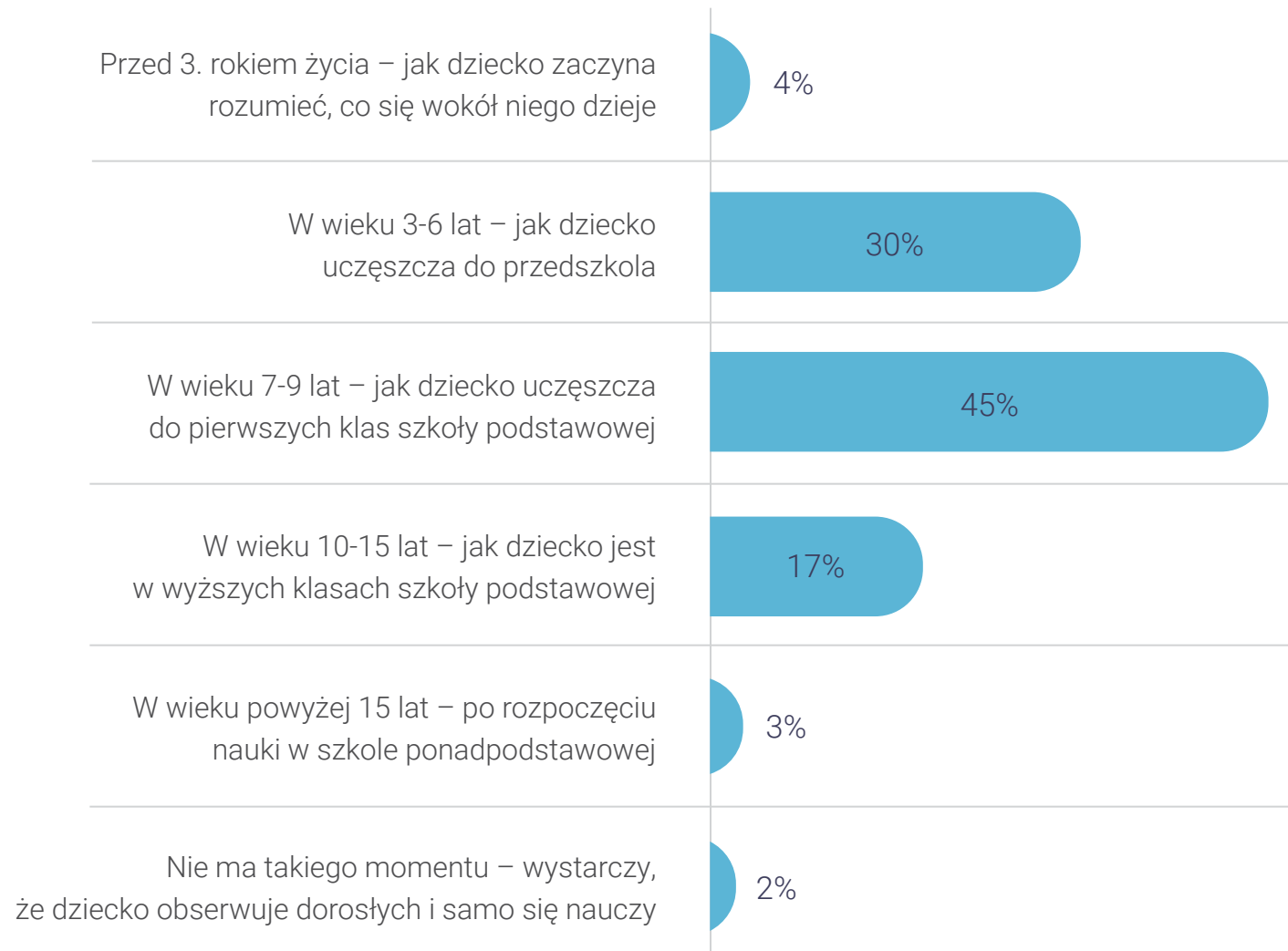

ZAJĘCIA I MATERIAŁY DO EDUKACJI FINANSOWEJ

NAJLEPSZY MOMENT NA ROZPOCZECIE EDUKACJI FINANSOWEJ

Jaki jest według Pana/i
najlepszy moment dla
dziecka na rozpoczęcie
edukacji finansowej?

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

CO TRZECI RODZIC UWAŻA, ŻE EDUKACJĘ FINANSOWĄ NALEŻY ZACZYNAĆ JUŻ W WIEKU 3–6 LAT

Największy odsetek rodziców uważa, że dziecko powinno rozpocząć edukację finansową w wieku 7-9 lat (45 proc.). Z kolei 30 proc. rodziców uważa, że należy taką edukację zacząć wcześniej, czyli, gdy dziecko ma 3-6 lat. W opinii 17 proc. rodziców dzieci powinny rozpocząć taką naukę dopiero w wieku 10-15 lat. Warto również zauważyć, że **jedynie 2% ankietowanych wskazało, że edukacja finansowa nie jest dzieciom potrzebna wcale.**

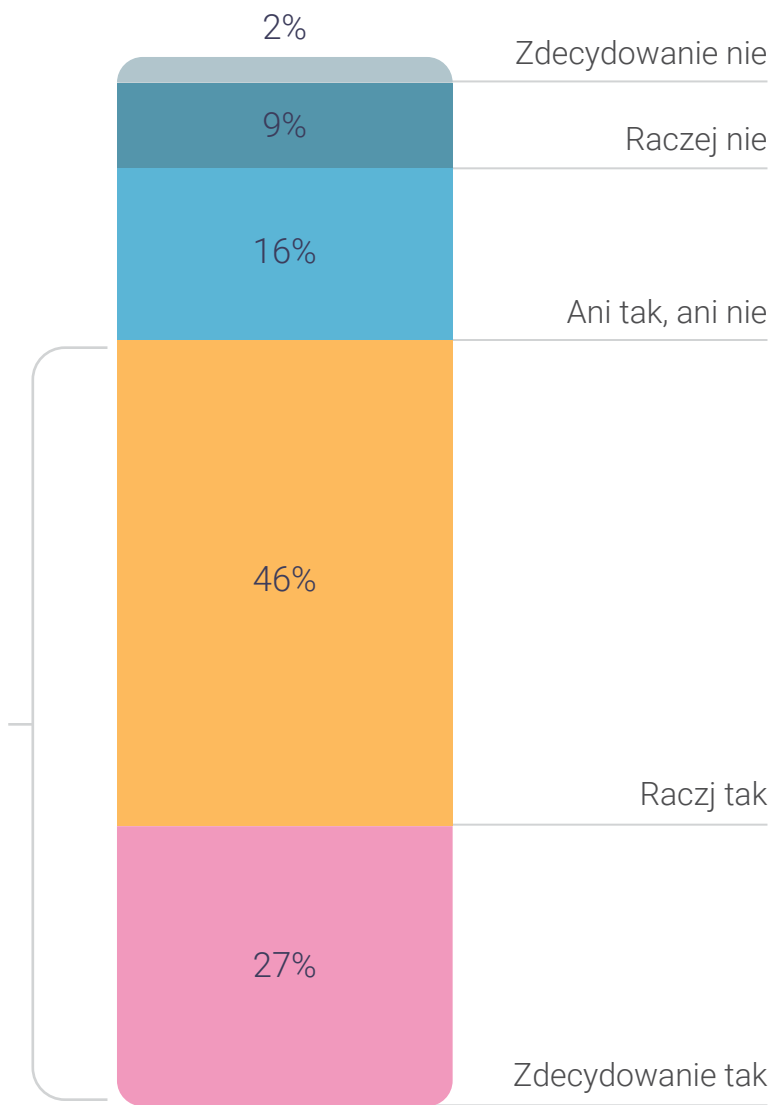
Wyraźniej częściej za edukacją finansową dzieci w wieku przedszkolnym opowiadają się przy tym osoby, które słyszały o Krajowej Strategii Edukacji Finansowej przyjętej przez rząd w 2024 roku – dla dzieci w wieku 3-6 lat było to 37 proc. (vs. 28 proc. ogółem), a dla dzieci do 3. roku życia 12 proc. (vs. 2 proc. ogółem).

ZAINTERESOWANIE UDZIAŁEM DZIECI W ZAJĘCIACH EDUKACJI FINANSOWEJ

Czy był(a)by Pan/i zainteresowany/a
uczestnictwem Pana/i dziecka
w wieku 3-7 lat w bezpłatnych
zajęciach w zakresie finansów?

 73%
wyraża **zainteresowanie**
uczestnictwem dziecka
w zajęciach dot. finansów

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

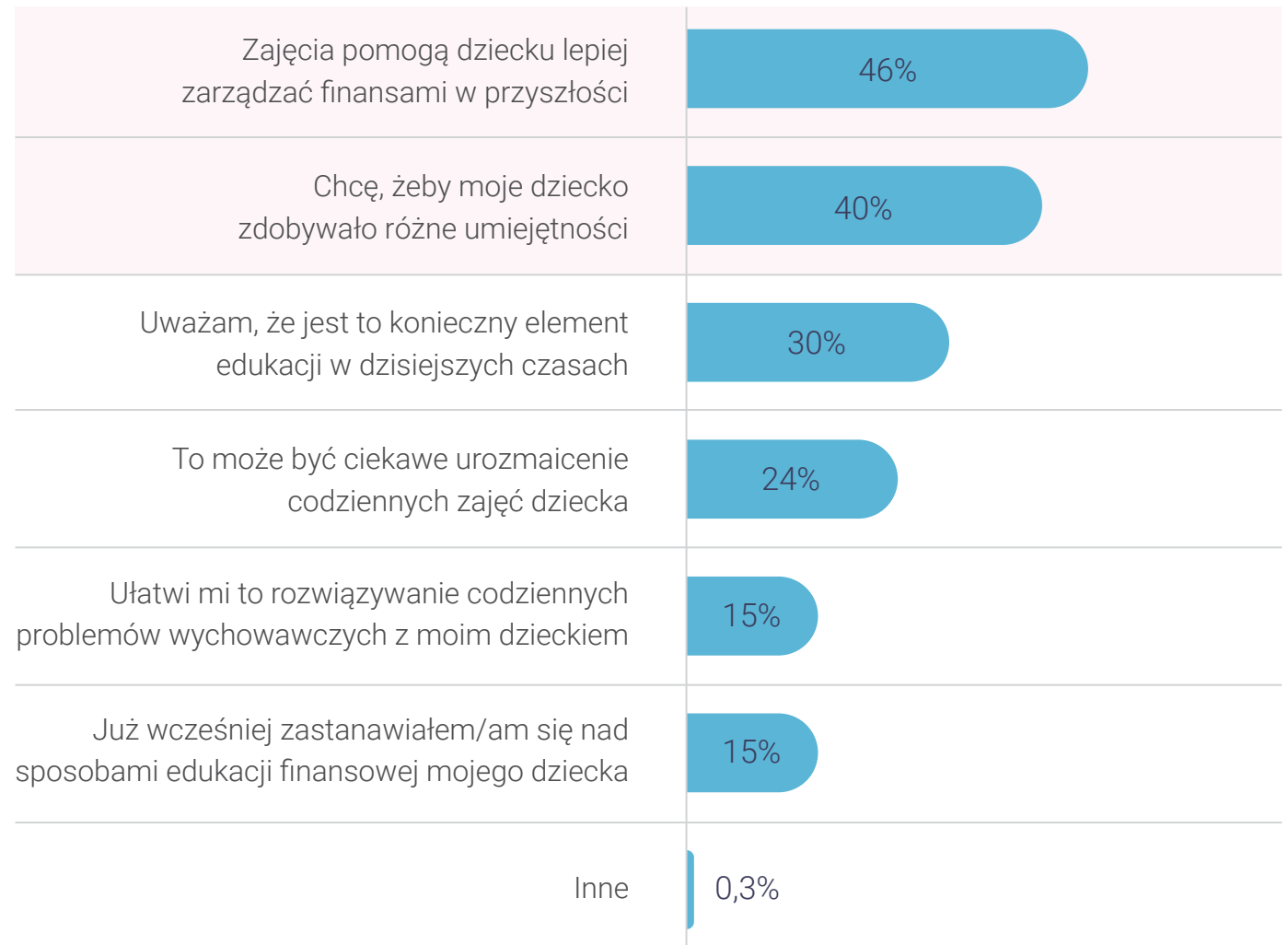
73% RODZICÓW JEST ZAINTERESOWANYCH EDUKACJĄ FINANSOWĄ SWOICH DZIECI

Wśród rodziców dzieci w wieku 3-7 lat aż **73 proc. wyraża zainteresowanie udziałem swojej pociechy w zajęciach z obszaru finansów**. Najczęściej wśród powodów zainteresowania ankietowani wskazywali **troskę o przyszłe umiejętności finansowe** (46 proc.) oraz o **wszechstronny rozwój dziecka** (40 proc.). Zdaniem 30 proc. zapytanych, finanse są koniecznym elementem edukacji w dzisiejszych czasach.

Edukacją finansową dziecka nie jest zainteresowanych 11 proc. rodziców. W tej grupie ankietowanych powodem jest zazwyczaj przekonanie, że wiek 3-7 lat jest zbyt wczesny, aby wprowadzać dzieci w świat finansów - wskazuje tak 63 proc. ankietowanych. Według 23 proc. rodziców z tej grupy wystarczy, że dziecko uczy się finansów w domu, obserwując rodziców.

Proszę wskazać
główne powody,
dla których był(a)by Pan/i
zainteresowany/a
uczestnictwem Pana/i
dziecka w takich
zajęciach.

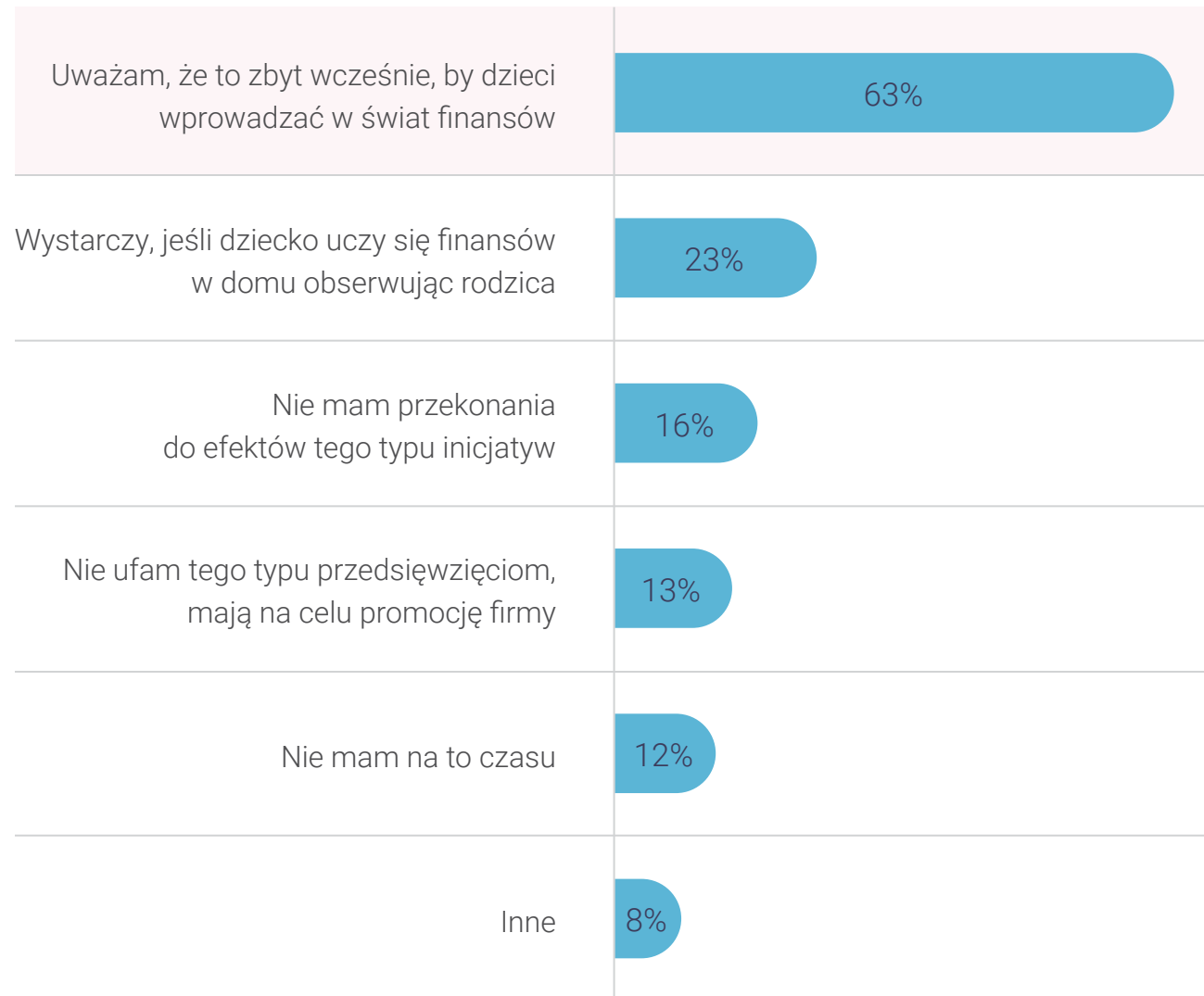
Odpowiedzi osób, które byłyby zainteresowane.
Możliwość wskazania max 2 odpowiedzi

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=733

Proszę wskazać główne powody braku zainteresowania uczestnictwem dziecka w takich zajęciach

Odpowiedzi osób, które nie byłyby zainteresowane.
Możliwość wskazania max 2 odpowiedzi

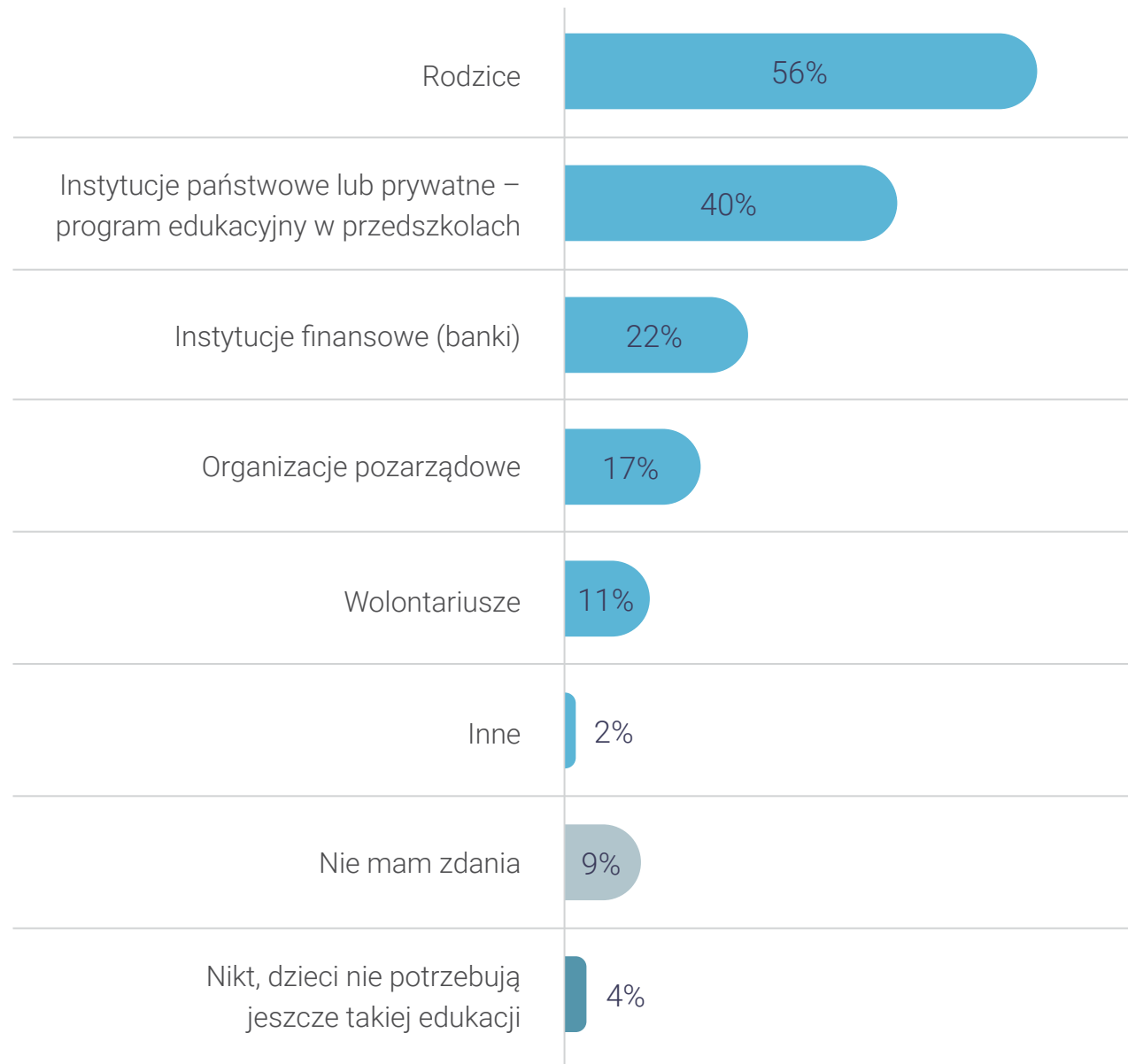
Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=104

KTO POWINIEN ZAJMOWAĆ SIĘ EDUKACJĄ FINANSOWĄ DZIECI?

Kto według Pana/i powinien zajmować się edukacją finansową dzieci w wieku przedszkolnym?

Możliwość wskazania wielu odpowiedzi

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

RODZICE OCZEKUJĄ WIĘKSZEGO WSPARCIA ZE STRONY INSTYTUCJI

Ponad połowa badanych uważa, że to rodzice powinni się zajmować edukacją finansową dzieci w wieku przedszkolnym (56 proc. wskazań). Z kolei 40 proc. stawia na program edukacyjny w przedszkolach. Zdaniem 22 proc. edukacją na temat finansów powinny zajmować się instytucje finansowe, 17 proc. wskazuje instytucje pozarządowe, a 11 proc. - wolontariuszy.

Osoby, które słyszały o Strategii Edukacji Finansowej wyraźnie **częściej niż pozostali oczekują wsparcia w edukacji finansowej dzieci od instytucji finansowych** (34 proc. vs. 19 proc), organizacji pozarządowych (31 proc. vs. 3 proc.) i wolontariuszy (26 proc. vs. 7 proc.). Takie osoby rzadziej wskazują też, że dzieci nie potrzebują edukacji finansowej. Odsetki wskazań na rodziców i przedszkola są porównywalne w obydwu grupach.

AGATA BATTEK

założycielka i prezeska fundacji VERBA, trenerka

Animatory Fundacji Verba, w ramach kompleksowego i autorskiego programu Fundacji Banku Millennium – Finansowy Elementarz, prowadzą warsztaty edukacyjne dla przedszkolaków. Z wykształcenia finansistka z dyplomem MBA. Po kilkunastu latach pracy w finansach postawiła na edukację młodego pokolenia. Ekspertka ds. edukacji finansowej i założycielka Fundacji VERBA, która od ponad 10 lat prowadzi warsztaty edukacyjne dla dzieci. Specjalizuje się w budowaniu fundamentów kompetencji finansowych poprzez rozwój samodzielności, sprawczości i odpowiedzialności już od najmłodszych lat. W swojej pracy łączy wiedzę o rozwoju dziecka z wieloletnią praktyką edukacyjną i finansową. Zwraca uwagę na wpływ postaw dorosłych oraz świata cyfrowego na kształtowanie nawyków i relacji dzieci z pieniędzmi.

Z badania wynika, że rodzice postrzegają samodzielność swoich dzieci jako wysoką, co pokazuje potencjał do włączania pociech w codzienne decyzje już na bardzo wczesnym etapie. W swojej 13-letniej pracy z dziećmi przedszkolnymi obserwuję jednak, że wielu rodziców utożsamia dziś samodzielność nie z realną sprawczością, ale raczej z umiejętnością obsługi urządzeń, wykonywania prostych czynności czy „radzenia sobie” w bezpiecznych, kontrolowanych warunkach. Tymczasem **samo- dzielność to przede wszystkim możliwość popelniania błędów, doświadczania frustracji, podejmowania niedoskonałych decyzji** i ponoszenia ich konsekwen-

cji. Jako dorośli roztaczamy nad dziećmi coraz szczelniejszy parasol ochronny. W dużej mierze wynika to z własnych doświadczeń, lęków i nieprzepracowanych trudności, a także z ciągłego pośpiechu. Wyręczamy dzieci, bo tak jest szybciej, lepiej, dokładniej. W rezultacie **najmłodszy coraz rzadziej mają przestrzeń, by działać po swojemu, nawet jeśli oznacza to błąd, bałagan czy stratę**. Dziecko, które nie ma okazji samodzielnie decydować, wybierać i doświadczać konsekwencji swoich decyzji, nie nauczy się odpowiedzialności za pieniądze, nawet jeśli potrafi odłożyć monetę do skarbonki czy zapłacić za zakupy przy kasie.

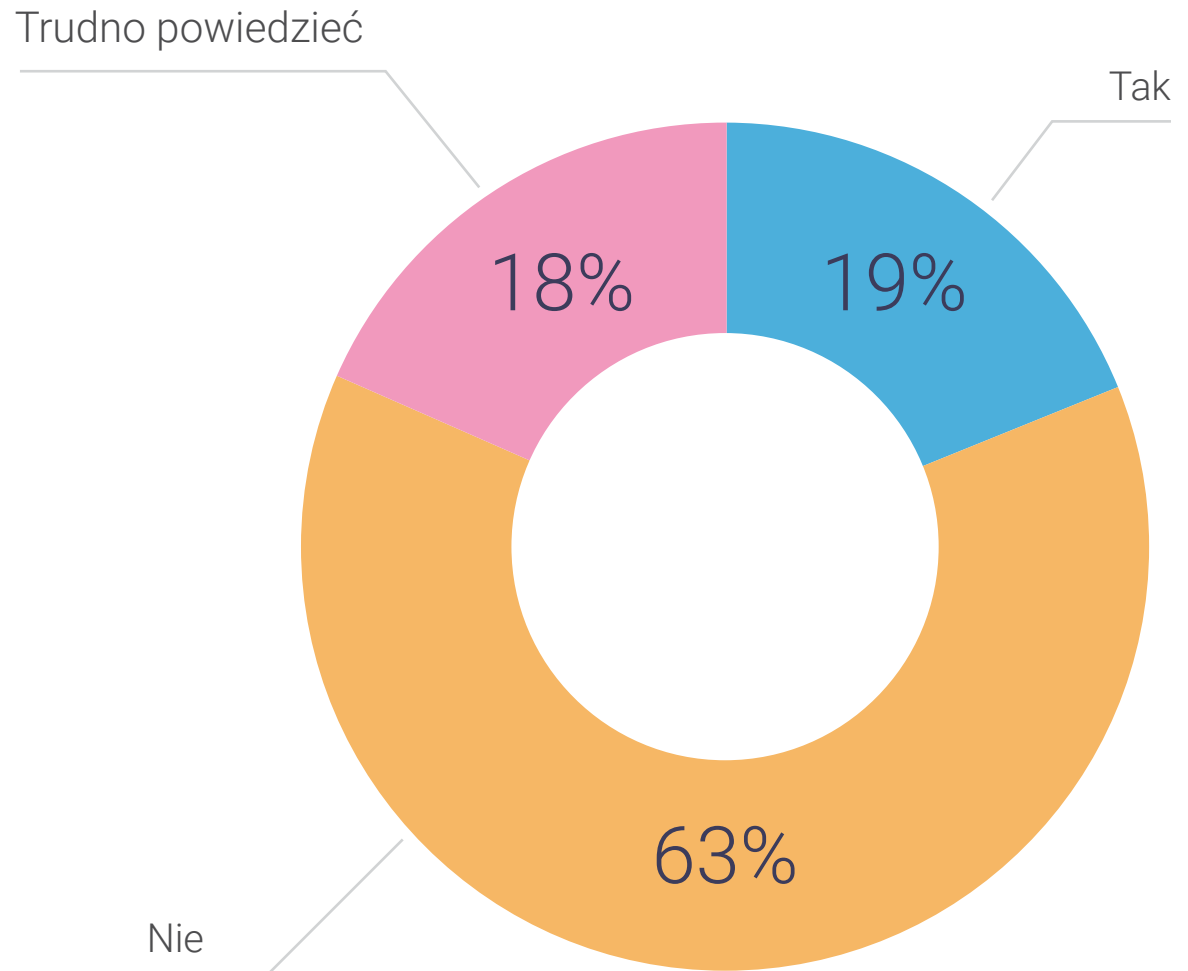
Niepokojący jest fakt, że niemal wszystkie dzieci w wieku 3–7 lat codziennie spędzają czas przed ekranami: najczęściej od 1 do 2 godzin dziennie, a co czwarte nawet 3–4 godziny. To istotny sygnał ostrzegawczy. Z perspektywy rozwoju dziecka **wiek przedszkolny jest czasem intensywnego uczenia się poprzez doświadczenie, relacje i działanie, a nie bierną konsumpcję treści**. Nadmierny kontakt z ekranami może ograniczać rozwój umiejętności takich jak koncentracja, cierpliwość, odracanie gratyfikacji czy rozumienie konsekwencji wyborów. Wysoki czas ekranowy współwystępuje przy tym z deklarowaną przez rodziców dużą samodzielnością dzieci. W praktyce oznacza to często, że dziecko sprawnie obsługuje urządzenia cyfrowe, ale rzadziej ćwiczy realne decyzje i odpowiedzialność w świecie offline. Co ważne, ekrany same w sobie nie są zagrożeniem. Kluczowe jest jednak to, w jaki sposób i w jakim celu są wykorzystywane. Treści edukacyjne, gry czy aplikacje

używane wspólnie z dorosłym mogą wspierać rozwój dziecka. Problem pojawia się wtedy, gdy ekran zastępuje rozmowę, zabawę i codzienne doświadczenia.

Warto, aby rodzice świadomie ograniczali dzieciom czas ekranowy na rzecz aktywności rozwijających ich sprawczość i samodzielność. **Pamiętajmy, że najważniejszym „narzędziem edukacyjnym” w wieku przedszkolnym nadal pozostaje dorosły**, a nie technologia. Zamiast chronić dzieci przed tematem pieniędzy rodzice powinni świadomie nazywać i tłumaczyć decyzje finansowe, aby przekazywać korzystne wzorce i nawyki.

KRAJOWA STRATEGIA EDUKACJI FINANSOWEJ

Czy słyshał/a Pan/Pani
o Krajowej Strategii Edukacji
Finansowej przyjętej przez
rząd w 2024 roku?

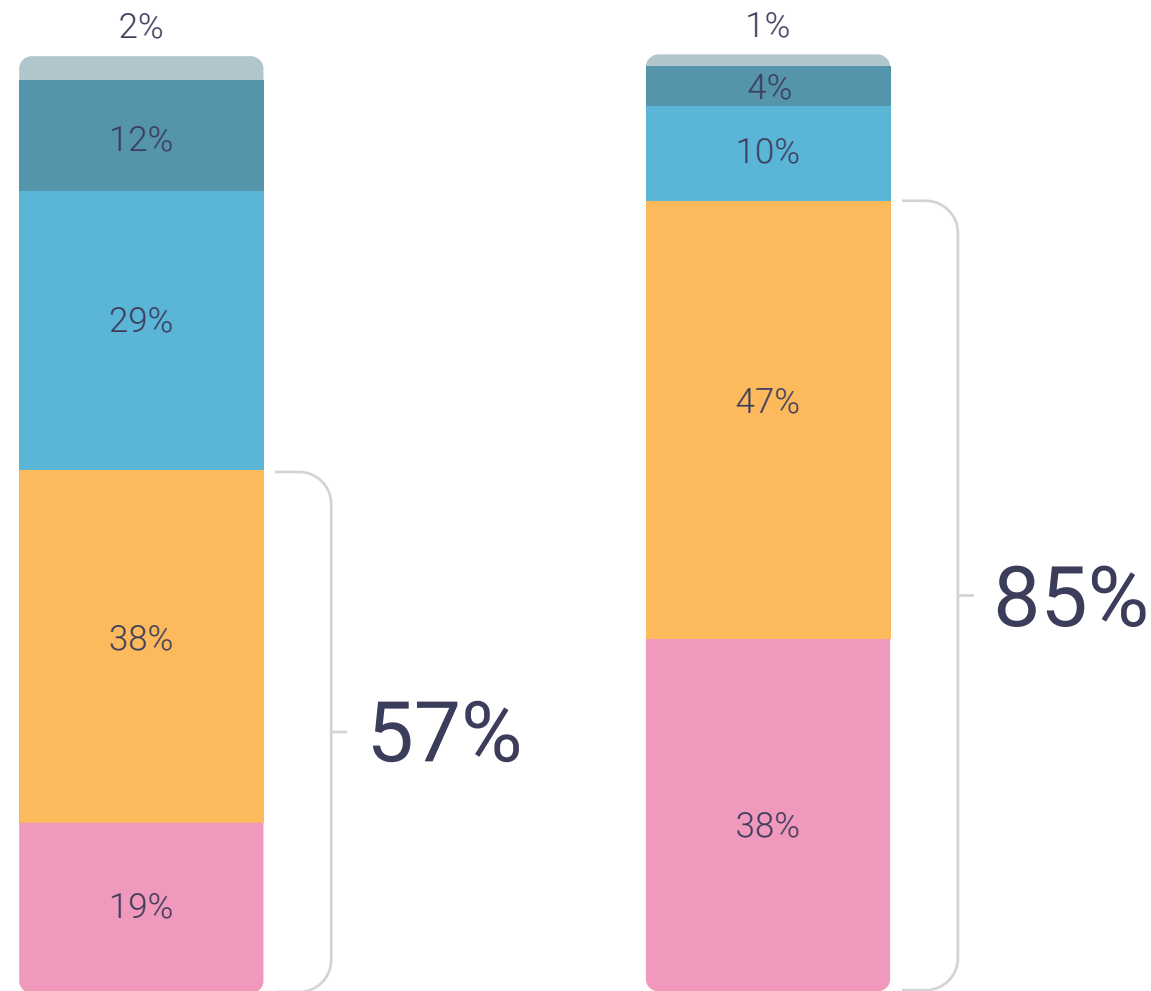

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

Czy według Pana/i realizowanie przez państwo polskie Krajowej Strategii Edukacji Finansowej od przedszkola jest potrzebne?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Nie mam zdania
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

Wszyscy badani
N=1000

Słyszeli o Strategii
Edukacji Finansowej
N=188

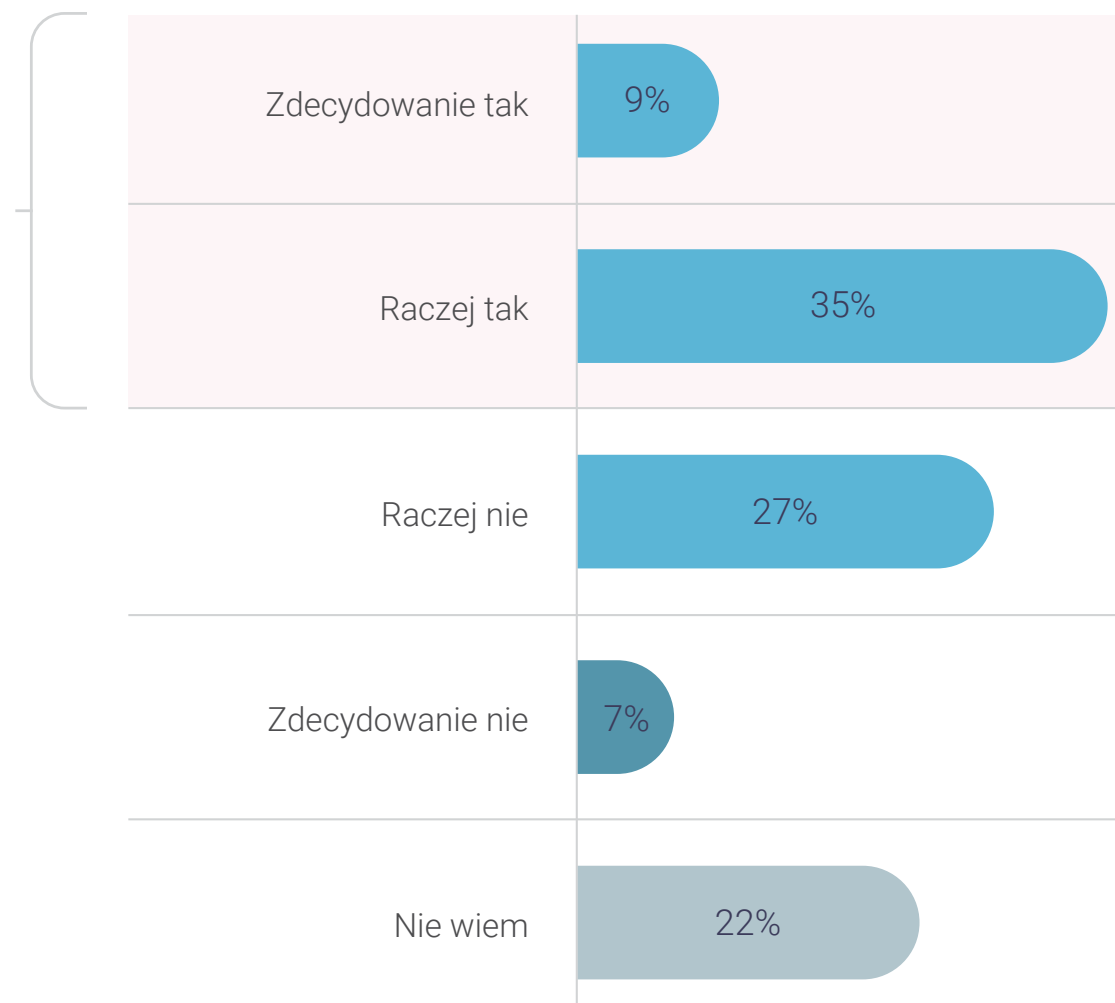

ŚWIADOMOŚĆ KRAJOWEJ STRATEGIĘ EDUKACJI FINANSOWEJ WPŁYWA NA POPARCIE DLA EDUKACJI FINANSOWEJ

Jedynie **19 proc. badanych rodziców** słyszało o **Krajowej Strategii Edukacji Finansowej**. Wśród osób, które słyszały o Strategii zdecydowana większość (85 proc.) popiera realizację edukacji finansowej od przedszkola. Wśród ogółu respondentów **ponad połowa osób uważa realizację Strategii w przedszkolach za potrzebną**. Im wyższy poziom wykształcenia oraz im wyższa subiektywna wiedza na temat finansów tym częściej badani dostrzegali potrzebę realizacji Krajowej Strategii Edukacji Finansowej.

Czy materiały dotyczące edukacji finansowej dla dzieci (np. książki, filmy, aplikacje) są – Pana/i zdaniem – łatwo dostępne?

44%

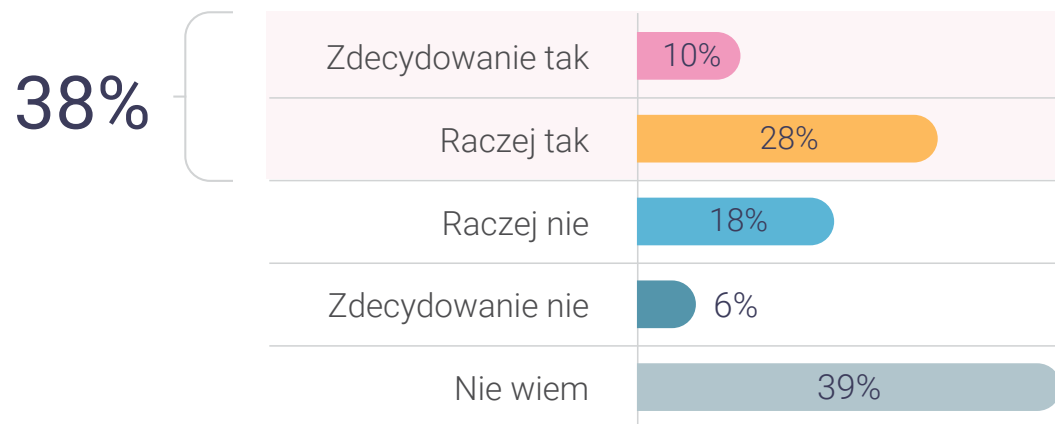

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

DOSTOSOWANIE MATERIAŁÓW DO POTRZEB DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Czy Pana/i zdaniem materiały dotyczące edukacji finansowej (np. książeczki, filmy, aplikacje) są dostosowane do potrzeb dzieci z różnymi niepełnosprawnościami?

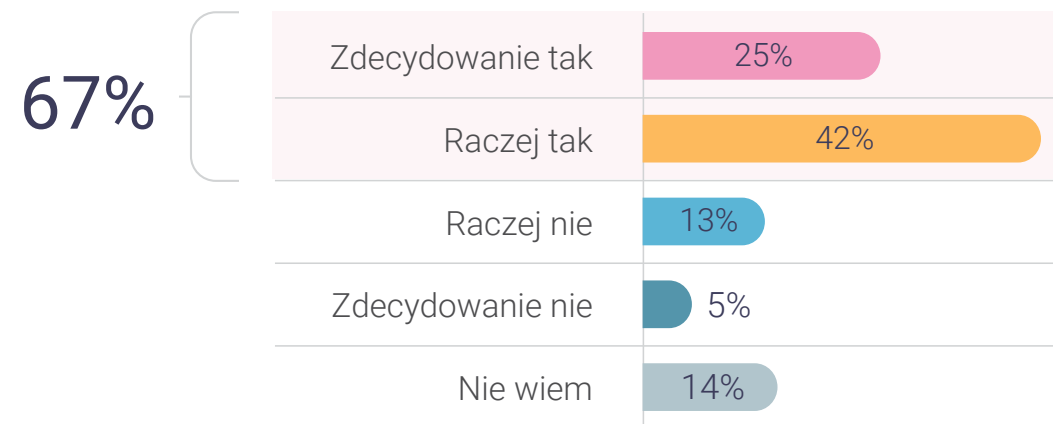
WSZYSCY BADANI: Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat: N=1000

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

RODZICE DZIECI Z ORZECZENIEM O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI:

RODZICE DZIECI W WIEKU 3-7 LAT (Z ORZECZENIEM O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI): N=147

$\frac{2}{3}$ RODZICÓW DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI POZYTYWNE OCENIA DOSTĘPNE MATERIAŁY

Na temat dostępności materiałów edukacyjnych z zakresu edukacji finansowej opinie rodziców są podzielone. **44 proc. uważa, że są one łatwo dostępne** (z czego większość wskazań to „raczej tak”), natomiast 34 proc. twierdzi, że trudno jest znaleźć takie pomoce dydaktyczne.

Dostosowanie materiałów dotyczących edukacji finansowej **do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami** jest oceniane **przeważnie pozytywnie**. Wśród ogółu badanych rodziców 38 proc. potwierdza, że materiały edukacyjne są dostosowane.

Dwóch na trzech rodziców dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności wskazało, że **pomoce edukacyjne z zakresu finansów odpowiadają na potrzeby dzieci** z różnymi niepełnosprawnościami (w tym 25 proc. potwierdza to w sposób zdecydowany). Łącznie 18 proc. rodziców dzieci z niepełnosprawnościami ma zastrzeżenia w tej kwestii.

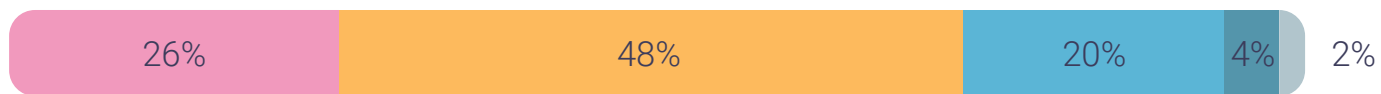
KORZYŚCI EDUKACJI FINANSOWEJ

Czy Pana/i zdaniem dzieci,
które uczestniczą w zajęciach
z zakresu wartości pieniądza,
w przyszłości będą...?

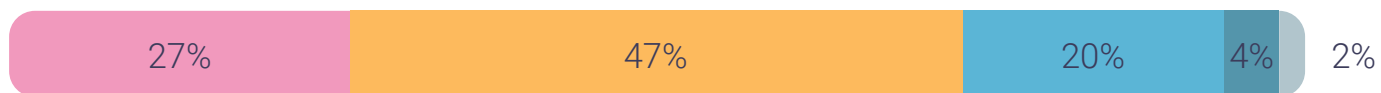
- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Nie mam zdania
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

Mogły łatwiej gospodarować swoimi funduszami i dorobić się (tj. mieć bardzo dobrą sytuację finansową)

Bardziej świadomie korzystać z usług banków, w tym kredytów

Konsekwentnie oszczędzać długofalowo, np. z myślą o emeryturze

Mogły łatwiej znaleźć bardzo dobrze płatną pracę

Częściej dzielić się z potrzebującymi

TRZECH NA CZTERECH RODZICÓW UWAŻA, ŻE EDUKACJA FINANSOWA POPRAWIA PRZYSZŁĄ SYTUACJĘ FINANSOWĄ DZIECI

Około $\frac{3}{4}$ badanych rodziców uważa, że **dzięki edukacji finansowej dzieci będą w przyszłości w lepszej sytuacji finansowej** oraz będą bardziej świadomie korzystać z usług banków. Zdaniem przeszło połowy ankietowanych taka edukacja przełoży się na **lepsze zabezpieczenie na emeryturze** i lepiej płatną pracę. Nieco rzadziej rodzice dostrzegają związek edukacji finansowej z dzieleniem się z potrzebującymi.

KINGA POTRZEBOWSKA

animatorka zajęć dla dzieci

Od 17 lat związana z animacjami dla dzieci. Zaczynała od animacji hotelowych w międzynarodowych zespołach animacyjnych. Miała okazję uczyć się zawodu od Włochów, Rosjan, Francuzów. Od 15 lat tworzy z sukcesami własną markę „Gwiazdeczkowe animacje”, a od 12 lat prowadzi warsztaty edukacyjne w szkołach i przedszkolach. Tworzy również scenografię i dekoracje przy użyciu kwiatów oraz balonów. Każda tworzona animacja ma na celu edukację poprzez zabawę – stara się przekazywać wartości i zachowania, które pozwalają najmłodszym się rozwijać. Prywatnie mama 4-latka.

Z perspektywy mojej 17-letniej pracy jako animator zajęć dla dzieci obserwuję, że oferta zajęć dodatkowych dla najmłodszych jest dziś bardzo szeroka, choć nie wszystkie aktywności są równie powszechne w przypadku dzieci w wieku przedszkolnym czy wczesnoszkolnym. **Najczęściej dzieci uczestniczą w zajęciach sportowych, językowych czy plastycznych.** Znacznie rzadziej pojawiają się natomiast takie formy aktywności jak wolontariat czy zajęcia z przedsiębiorczości i edukacji finansowej, choć właśnie one mogą w przyszłości okazać się szczególnie wartościowe. W dorosłym życiu bardzo przydatne okazują się nie tylko kompetencje rozwijane podczas zajęć językowych, sportowych czy muzycznych, ale także związane z podstawami edukacji finansowej. Równie ważne są doświadczenia

społeczne, takie jak wolontariat, które uczą odpowiedzialności, współpracy i wrażliwości na potrzeby innych.

W praktyce niestety dostępność niektórych form edukacji bywa ograniczona. Zdarza się, że placówki, ze względu na wewnętrzne regulaminy, nie zezwalają na prowadzenie zajęć związanych z edukacją finansową. Jednocześnie jest to obszar, który w podstawie programowej pojawia się w bardzo ograniczonym zakresie. W efekcie dzieci rzadko mają okazję zdobywać wiedzę dotyczącą pieniędzy, oszczędzania czy bezpieczeństwa finansowego w sposób systematyczny i dostosowany do ich wieku.

W idealnej sytuacji wiedza na temat finansów powinna być przekazywana zarówno w domu, jak i w placówkach edukacyjnych. W praktyce jednak wielu dorosłych nie czuje się wystarczająco przygotowanych do prowadzenia takich rozmów z dziećmi lub po prostu nie ma na to czasu. Dlatego tak ważne jest wspieranie rodziców i nauczycieli materiałami edukacyjnymi oraz programami, które pomagają wprowadzać najmłodszych w świat finansów.

Niezależnie od rodzaju zajęć dodatkowych, **szczególnie istotne jest rozwijanie u dzieci kompetencji, które będą im towarzyszyć przez całe życie.** Należą do nich między innymi wiara we własne możliwości, umiejętność radzenia sobie ze stresem, praca w grupie, planowanie i organizowanie działań, zarządzanie czasem i pieniędzmi, a także uważne słuchanie i czytanie ze zrozumieniem. **To właśnie te umiejętności stanowią fundament odpowiedzialnych decyzji** – także tych finansowych – w dorosłym życiu.

ELEMENTY EDUKACJI FINANSOWEJ W ŻYCIU CODZIENNYM

ELEMENTY EDUKACJI FINANSOWEJ W RELACJI RODZIC-DZIECKO

Które z poniższych działań
lub sytuacji mają miejsce
w Pana/Pani relacji
z dzieckiem w wieku
od 3 do 7 lat?

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

Badanie pokazuje, że większość rodziców włącza tematy finansowe do swoich codziennych relacji z dzieckiem. Aż **88 proc. respondentów deklaruje, że uczy swoje dziecko rozsądnego wydawania pieniędzy**. Przeszło 80 proc. zachęca do oszczędzania (dziecko ma swoją skarbonkę), a także angażuje dziecko w robienie zakupów i tłumaczy wartość pieniądza. **70 proc. rodziców rozmawia z dzieckiem na tematy związane z pieniędzmi i domowym budżetem**.

Przeszło połowa rodziców pyta też swoje dziecko o opinię na temat wydatków, zabiera je na wizytę w banku i zachęca do zarabiania własnych pieniędzy. Co drugi rodzic dziecka w wieku od 3 do 7 lat daje mu regularnie kieszonkowe (wzrost o 21 p. p. w porównaniu do roku 2020), a 48 proc. potwierdza, że dziecko ma swoje własne konto w banku.

Zdecydowana **większość dzieci w wieku przedszkolnym posiada skarbonkę** (86 proc.). Odsetek ten był wyższy wśród mieszkańców terenów wiejskich i mniejszych miast, a także osób z wyższym poziomem wiedzy na temat finansów. Konto w banku dla dziecka założył blisko co drugi rodzic. Częściej są to młodszy rodzice (przed 30. rokiem życia) oraz mieszkańcy średnich i dużych miast.

Analiza średniej liczby elementów edukacji finansowej wdrażanych przez rodziców pokazuje, że wiek i wykształcenie różnicują zaangażowanie rodziców jedynie w niewielkim stopniu. Im lepiej badani oceniali swój poziom wiedzy nt. finansów tym więcej elementów edukacji finansowej występowało w ich relacji z dziećmi. **Poziom zaangażowania rodziców we wdrażanie dziecka w świat finansów wzrasta wraz z wiekiem dzieci**. Średnia liczba działań jest najniższa wśród rodziców 3-latków i wynosi 5,42. Wśród rodziców 7-latków wartość wskaźnika wynosiła 6,94.

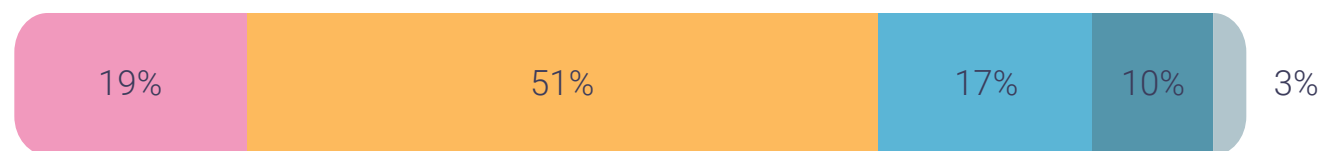
DZIAŁANIA PODNOSZĄCE ŚWIADOMOŚĆ FINANSOWĄ DZIECI

Czy w najbliższym czasie planuje Pan/Pani podjąć któreś z poniższych działań w odniesieniu do swojego dziecka w wieku 3–7 lat?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Nie mam zdania
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

Rozmawiać z dzieckiem o sprawach dotyczących finansów, oszczędzania, przedsiębiorczości.

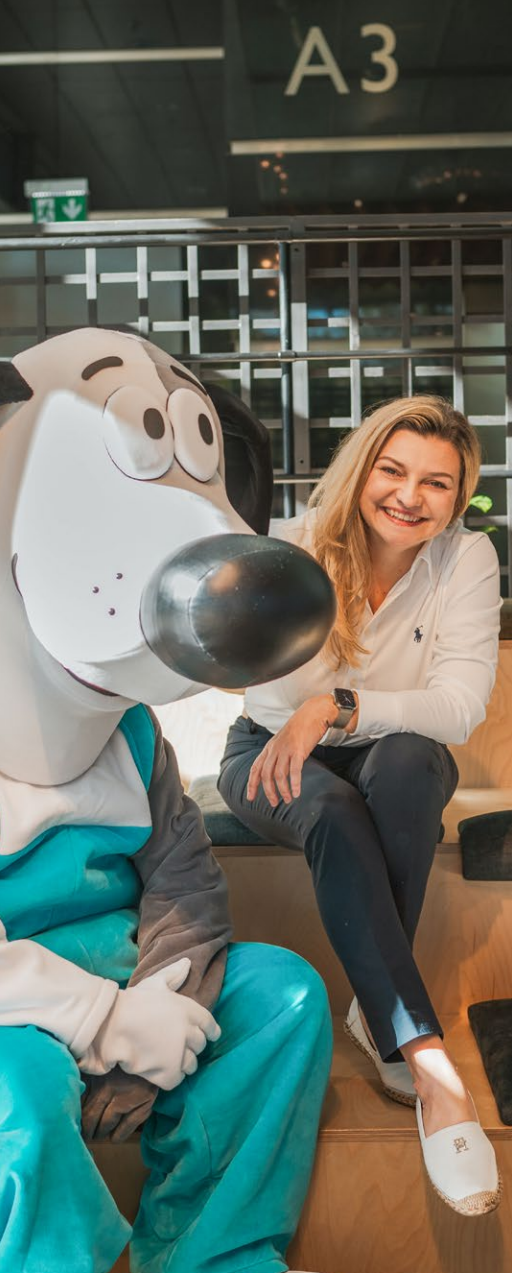

Korzystać wspólnie z dzieckiem ze stron internetowych poświęconych edukacji finansowej dzieci

Zapisać dziecko na zajęcia z zakresu wartości pieniądza, umiejętności planowania, oszczędzania.

ROZMOWY O FINANSACH SĄ CZĘSTSZE NIŻ UDZIAŁ W ZAJĘCIACH

Aż **70 proc. rodziców deklaruje, że zamierza w najbliższym czasie rozmawiać ze swoim dzieckiem o finansach**. Rzadziej ankietowani są skłonni przeglądać z dzieckiem serwisy online o edukacji finansowej lub zapisać dziecko na zajęcia na temat pieniędzy i oszczędzania (po 44 proc. potwierdzeń).

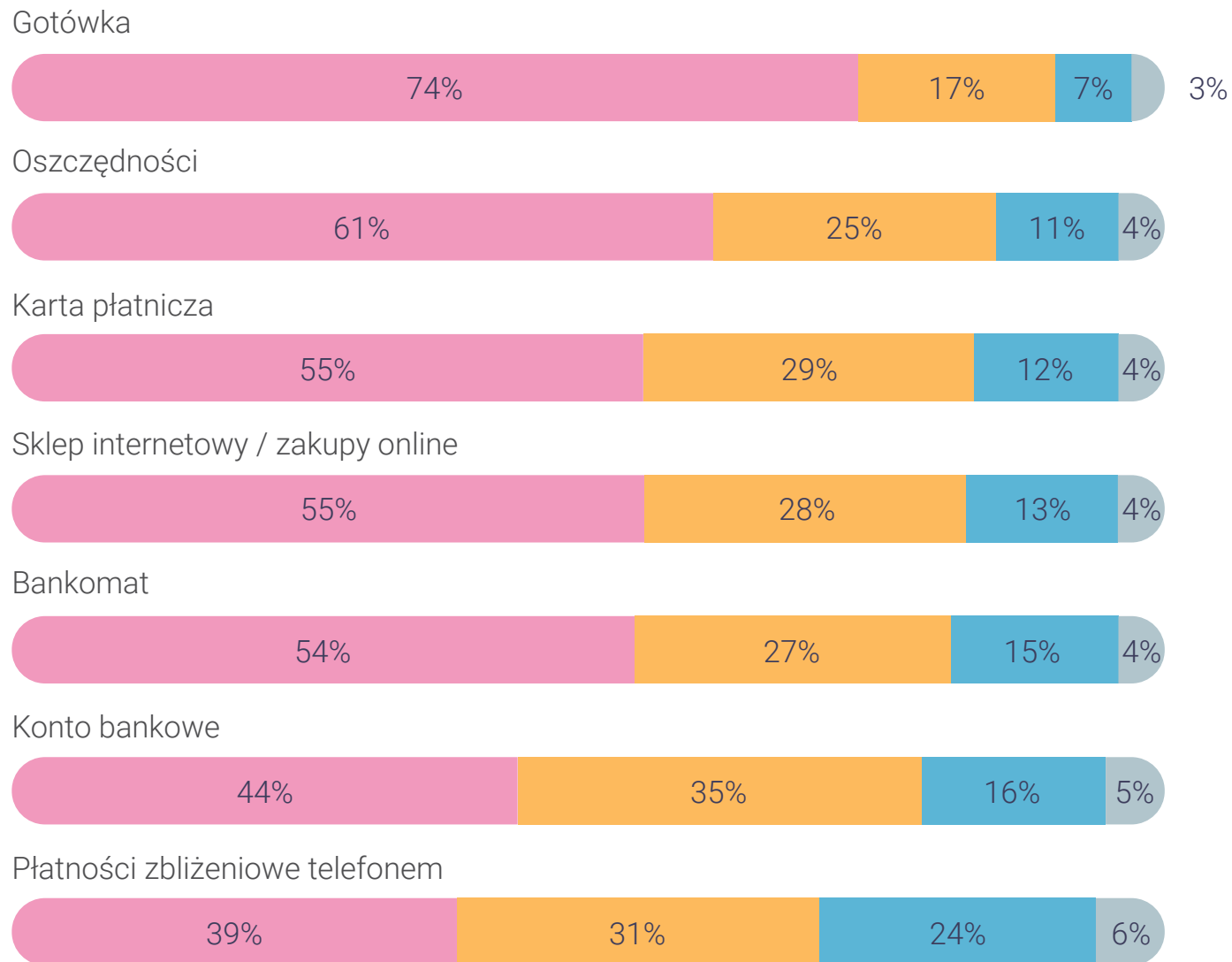
Im starsze dziecko, tym częściej rodzice planują z nim rozmawiać na tematy dotyczące finansów. **Rodzice dzieci w wieku 7 lat częściej niż rodzice młodszych dzieci planują też zapisać pociechę na zajęcia z zakresu edukacji finansowej**, lub oglądać z dzieckiem tego typu materiały online.

ZNAJOMOŚĆ POJĘĆ ZWIĄZANYCH Z FINANSAMI

Które z poniższych pojęć finansowych – Pana/i zdaniem – zna lub rozumie Pana/i dziecko?

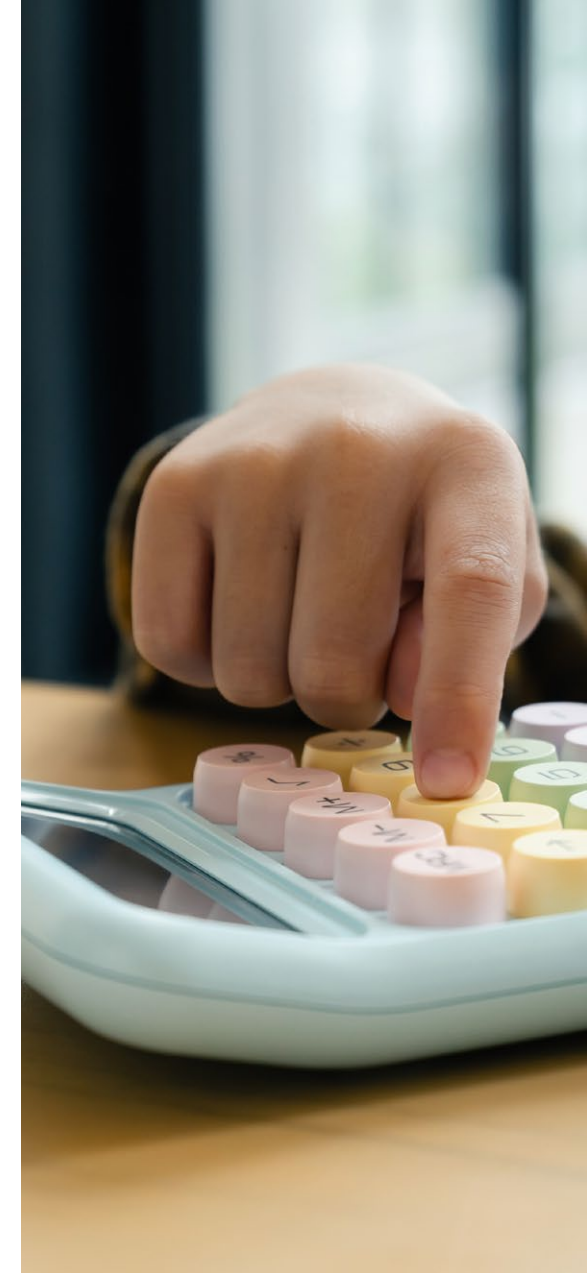
- Zna i rozumie
- Słyszało, ale nie rozumie
- Nie zna
- Nie wiem

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

Zdaniem 73 proc. badanych rodziców, ich dziecko zna i rozumie pojęcie gotówki, a 61 proc. - oszczędzania. W mniejszym stopniu dzieci rozumieją takie zjawiska jak karta płatnicza, zakupy online czy bankomat (po ok. 55 proc.). W opinii 24 proc. rodziców ich dziecko nie wie czym są płatności telefonem.

Wraz z wiekiem dziecka rośnie znajomość pojęć związanych z finansami. Wśród 3-latków co drugi zna maksymalnie 2 z 7 ujętych w badaniu terminów. 4-latki i 5-latki prezentują podobny poziom wiedzy: blisko 40 proc. zna przynajmniej 5 terminów. Kolejny wzrost widać wśród 6-latków - blisko połowa z nich ma wysoki poziom wiedzy. Najwyższa wiedza finansowa występuje wśród 7-latków: niemal 60 proc. rozumie przynajmniej 5 z 7 pojęć.

SAMODZIELNOŚĆ DZIECKA

Czy Pana/i dziecko jest
na tyle samodzielne, by...?

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

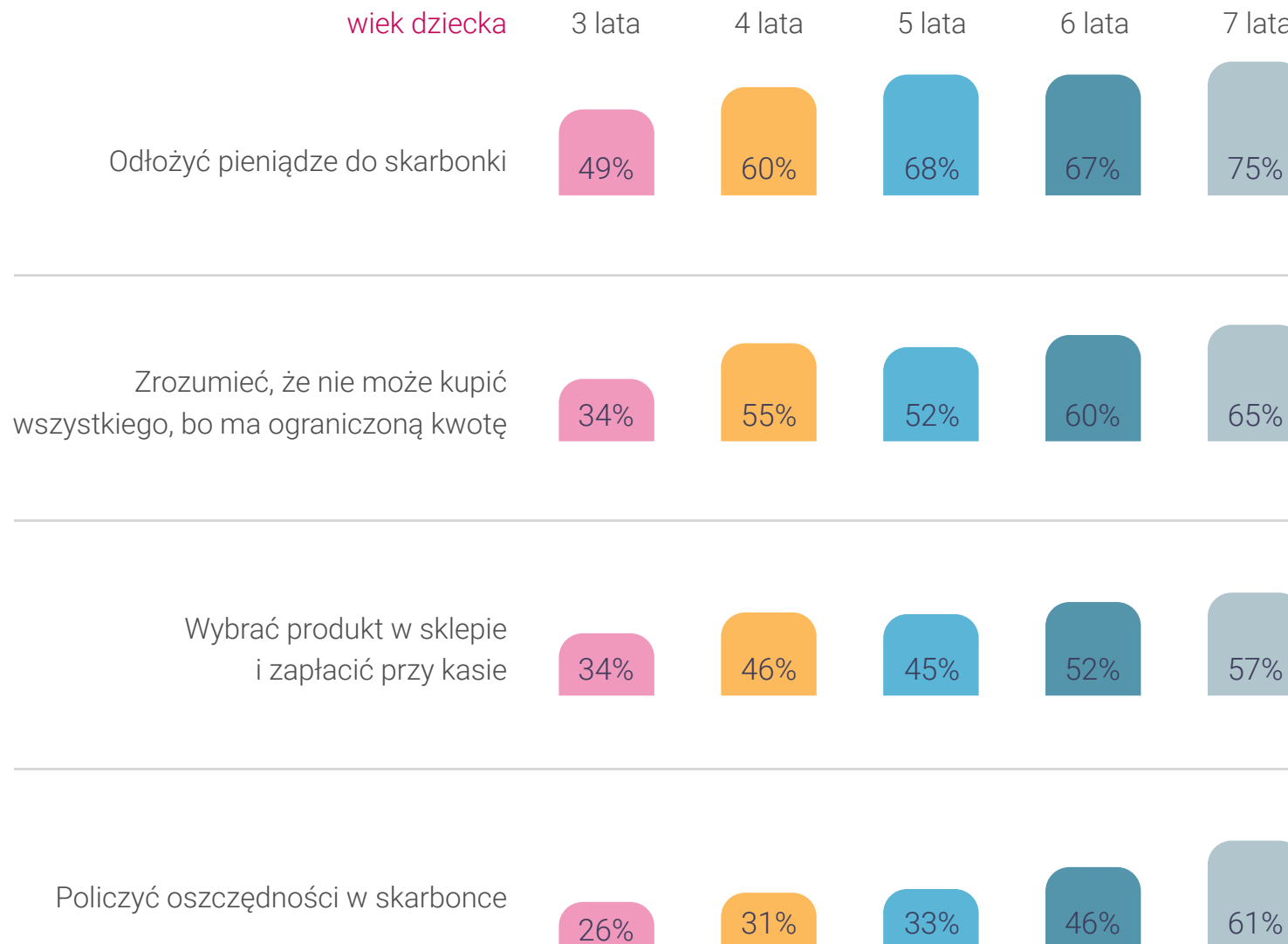
SAMODZIELNOŚĆ DZIECKA

ZRÓŻNICOWANIE ZE WZGLĘDU NA WIEK DZIECKA

Czy Pana/i dziecko jest na tyle samodzielne, by...?

Przedstawiono odsetki odpowiedzi „TAK”

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

WYSOKA SAMODZIELNOŚĆ PRZEDSZKOLAKÓW

Badanie pokazało, że **w ocenie rodziców dzieci są dość samodzielne**. Ponad połowa deklaruje, że ich dziecko umie odłożyć pieniądze do skarbonki i/lub zrozumieć, że nie może kupić wszystkiego, czego pragnie, bo ma ograniczone środki. Policzyć swoje oszczędności w skarbonce potrafi 41 proc. dzieci.

Badanie dobrze ilustruje naturalny proces zdobywania poszczególnych umiejętności wraz z wiekiem dziecka. Zdaniem rodziców, dzieci od wieku 4-5 lat częściej potrafią odkładać pieniądze, dokonywać zakupów i rezygnować z zakupów niż trzylatki. Z kolei umiejętność liczenia pieniędzy wyraźnie wzrasta dopiero w wieku 6-7 lat.

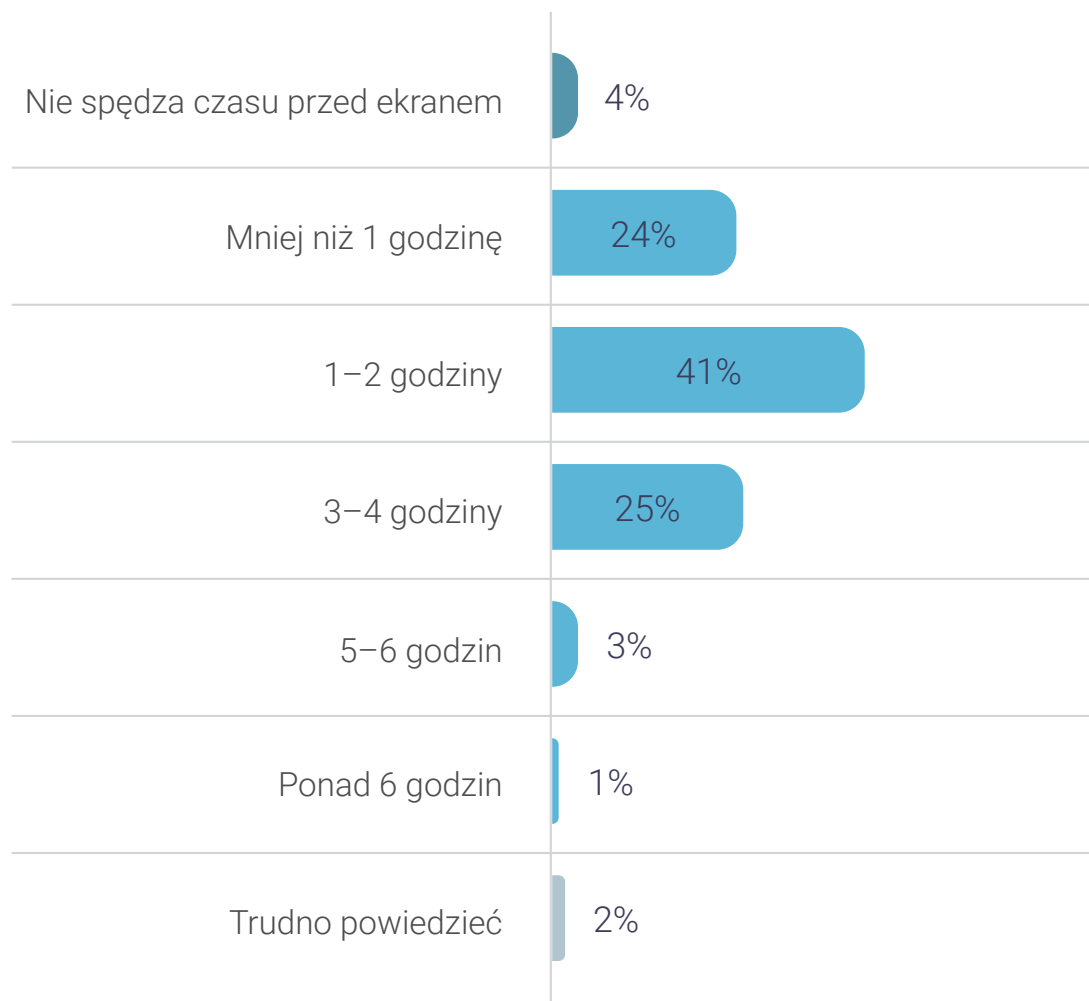
KORZYSTANIE Z ELEKTRONIKI

Assin
You shc
ve been asked to c
will be printed off n
ch concept listed
selection of s
a (leone
hodow
not dir
entir
to

CZAS SPĘDZANY PRZED EKRADEM

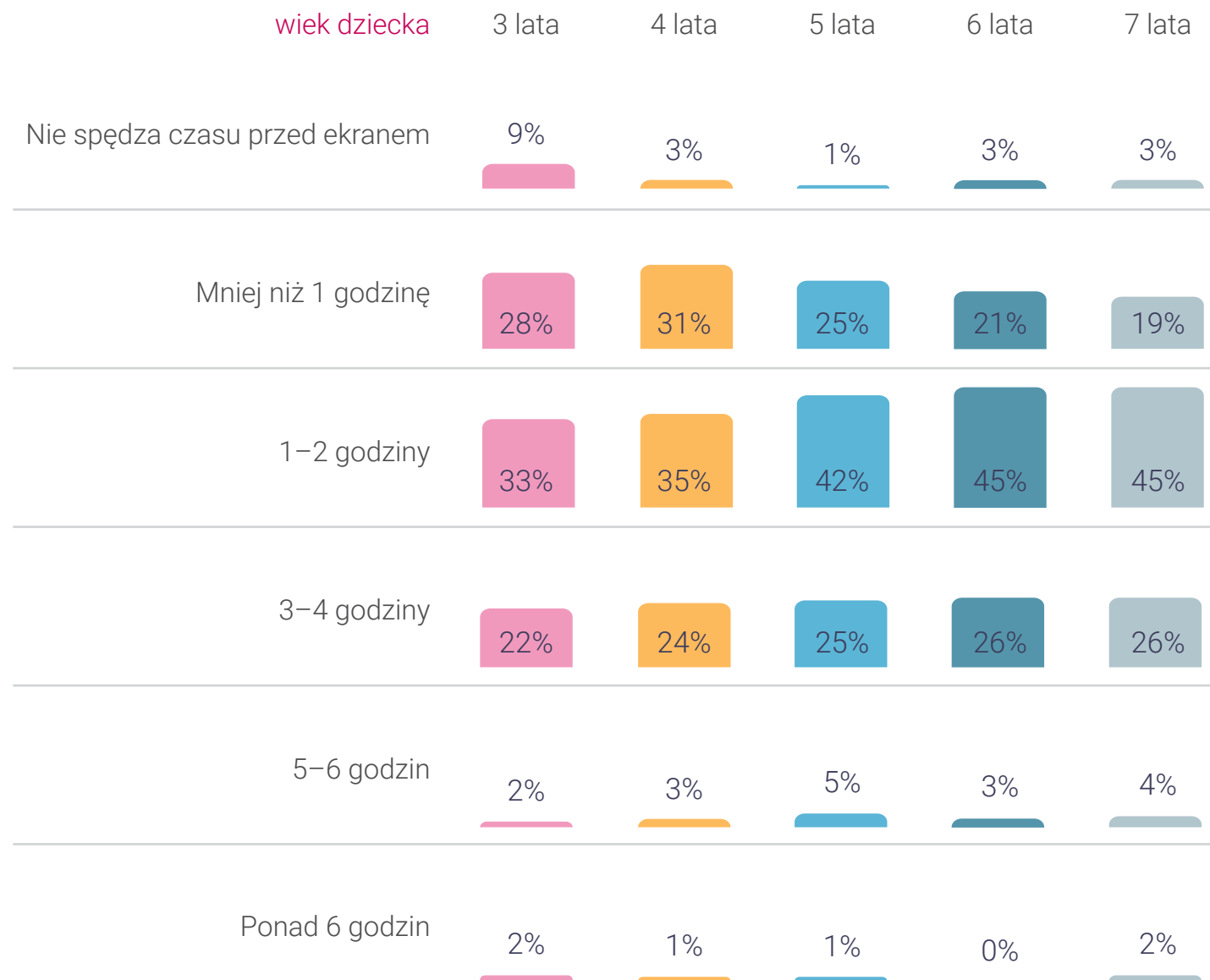
Ile czasu dziennie Pana/Pani dziecko spędza przed ekranem?

Proszę wziąć pod uwagę takie urządzenia jak telefon, tablet, komputer, telewizor.

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

Ile czasu dziennie Pana/
Pani dziecko spędza
przed ekranem?
Proszę wziąć pod uwagę
takie urządzenia jak
telefon, tablet, komputer,
telewizor.

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

EKRANY STANOWIĄ STAŁY ELEMENT CODZIENNOŚCI NAJMŁODSZYCH

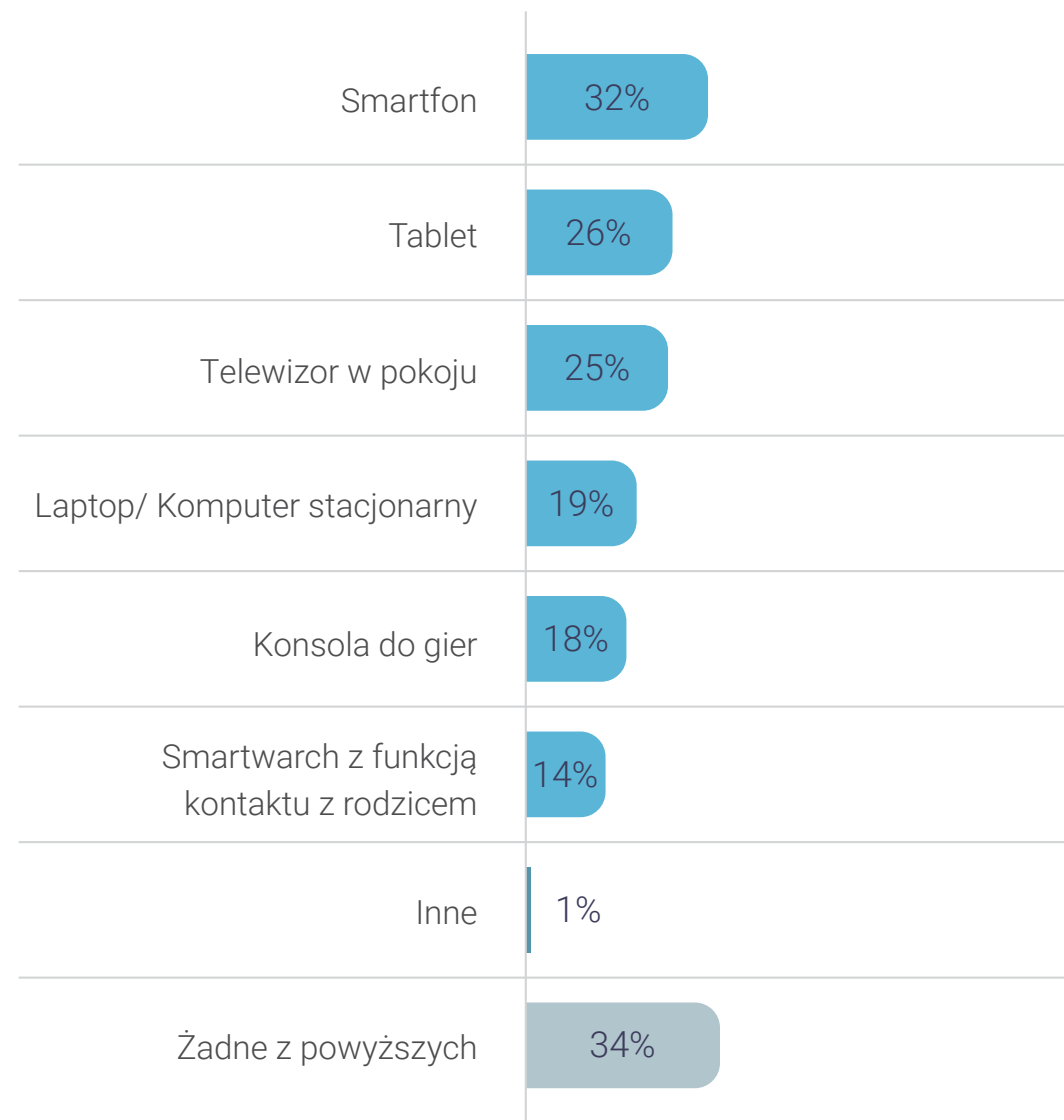
Niemal wszyscy rodzice deklarują, że ich dzieci **w wieku 3-7 lat spędzają czas przed ekranami urządzeń elektronicznych** (np. przed telewizorem czy smartfonem). Zazwyczaj dzieci spędzają **1-2 godziny dziennie** przed ekranem (41 proc. wskazań). Deklaratywnie niewiele dzieci spogląda w ekran dłużej niż 4 godziny dziennie (4 proc.).

Badanie pokazało, że dla niższych przedziałów czasu spędzanego przed ekranem (do 2 godzin) obserwujemy wzrost ilości czasu wraz ze wzrostem wieku dziecka. Z kolei dla kategorii 3-4 godziny odsetki dla wszystkich grup wiekowych są podobne. Rodzice w wieku 30-39 lat częściej niż pozostali ograniczają dzieciom czas spędzany przy urządzeniach ekranowych.

URZĄDZENIA POSIADANE PRZEZ DZIECI

Które z poniższych urządzeń
elektronicznych Pana/i dziecko
posiada na własność?

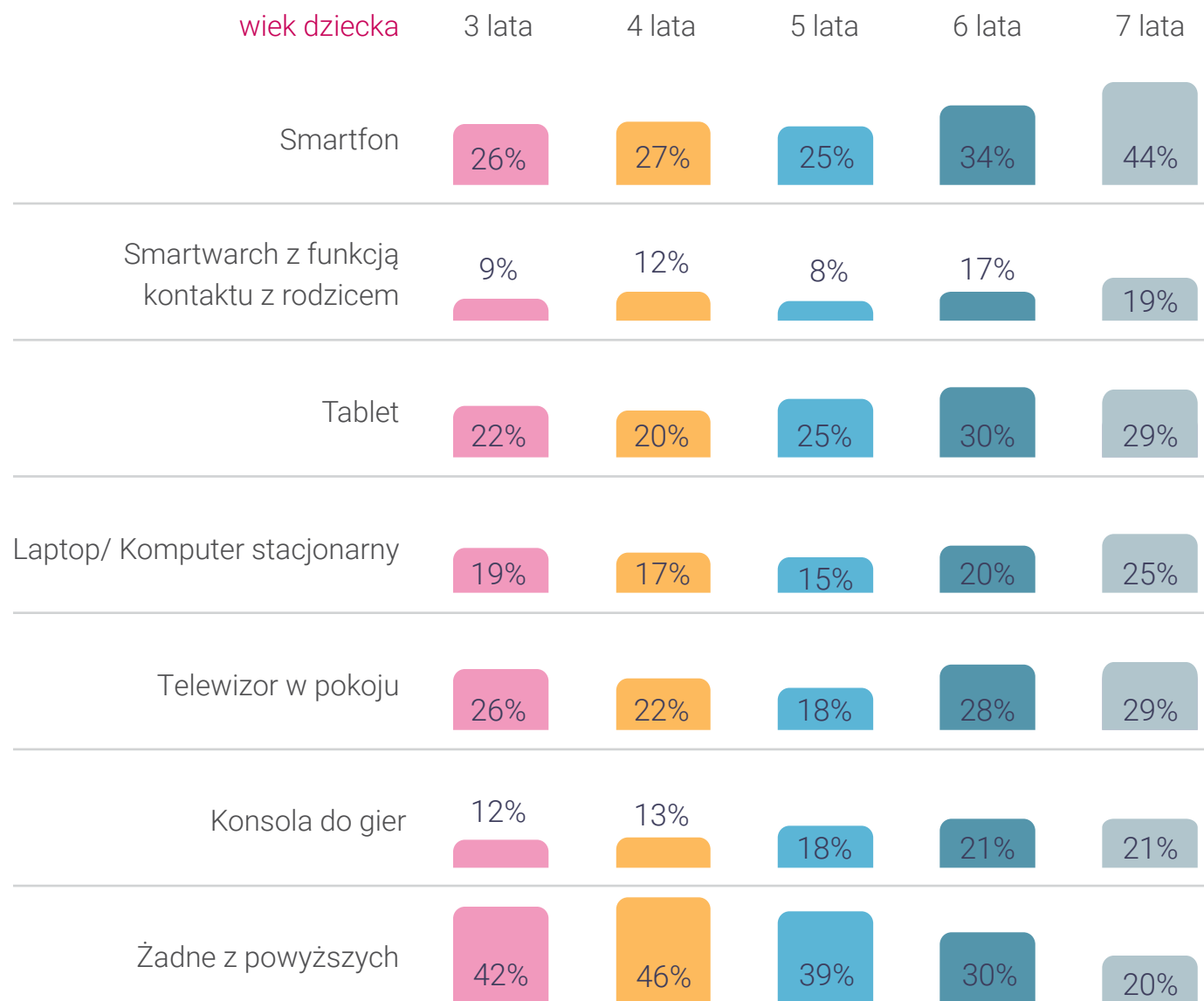
Możliwość wskazania wielu odpowiedzi

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

Które z poniższych urządzeń elektronicznych Pana/i dziecko posiada na własność?

Możliwość wskazania wielu odpowiedzi

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

2 NA 3 PRZEDSZKOLAKÓW MA WŁASNE URZĄDZENIE ELEKTRONICZNE

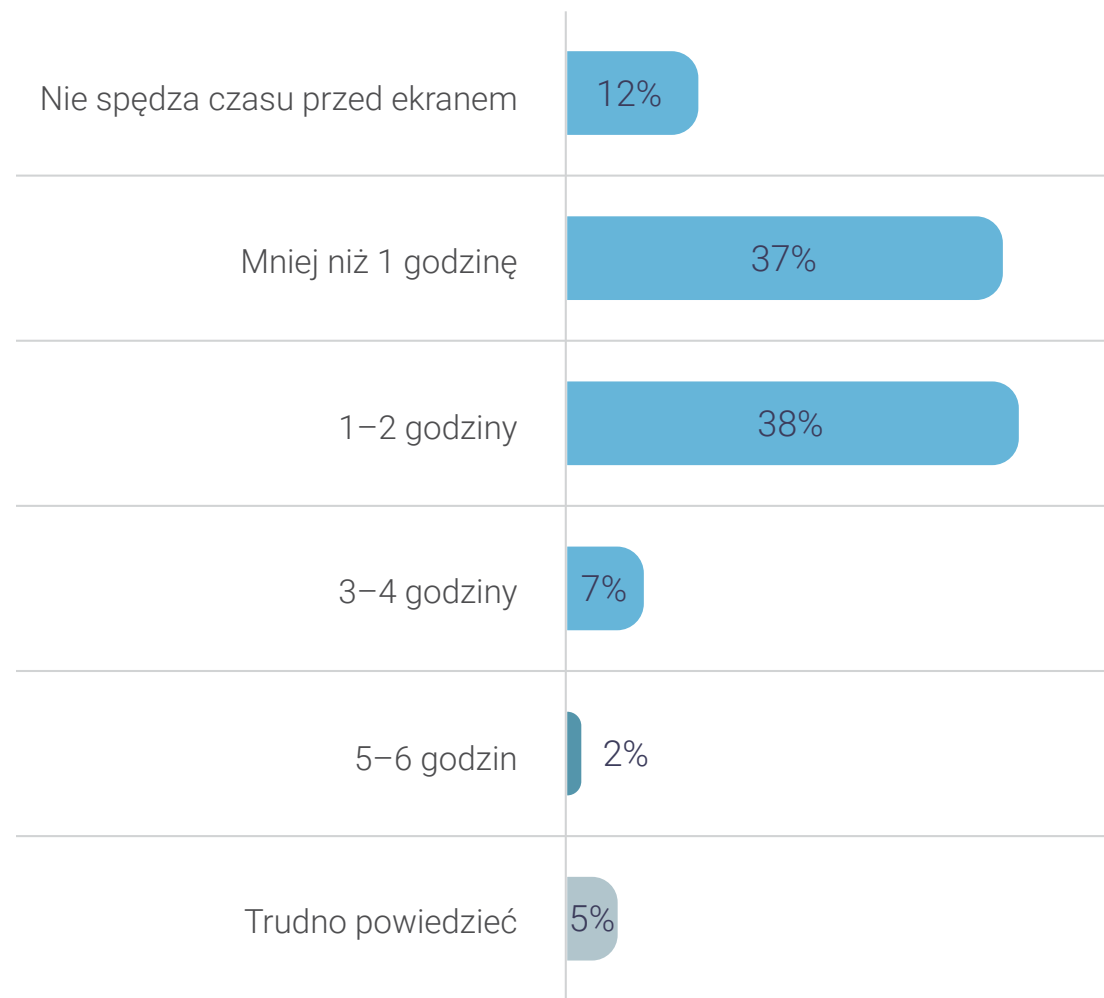
Co trzeci rodzic dziecka w wieku od 3 do 7 lat **deklaruje, że jego pociecha nie posiada żadnego urządzenia elektronicznego na własność**. Najpopularniejszymi urządzeniami posiadanymi przez dzieci przedszkolne są **smartfon** (32 proc. rodziców pozwoliło dzieciom na posiadanie urządzenia), **tablet** (26 proc.) oraz **telewizor w pokoju** (25 proc.). Im starsze dziecko tym częściej posiada jakieś urządzenie elektroniczne na własność.

Rodzice z wykształceniem podstawowym/zawodowym częściej niż lepiej wykształceni respondenci pozwalają dzieciom w wieku 3-7 lat posiadać na własność smartfon lub telewizor w pokoju. Osoby z wykształceniem wyższym rzadziej niż pozostali pozwalają swoim dzieciom na posiadanie jakiegokolwiek urządzenia elektronicznego.

URZĄDZENIA POSIADANE PRZEZ DZIECI - ODPOWIEDNI WIEK

Na jakim etapie edukacji dziecko powinno otrzymać swój pierwszy smartfon/tablet?

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

3 NA 4 RODZICÓW UWAŻA, ŻE DZIECKO POWINNO DOSTAĆ URZĄDZENIE DOPIERO W SZKOLE

Większość rodziców uważa, że odpowiednim momentem, w którym dziecko powinno otrzymać swój pierwszy smartfon lub tablet jest szkoła podstawowa (łącznie 75 proc.). W tym 37 proc. twierdzi, że dobrym etapem są młodsze klasy szkoły podstawowej, a 38 proc. wskazuje klasy 4-8.

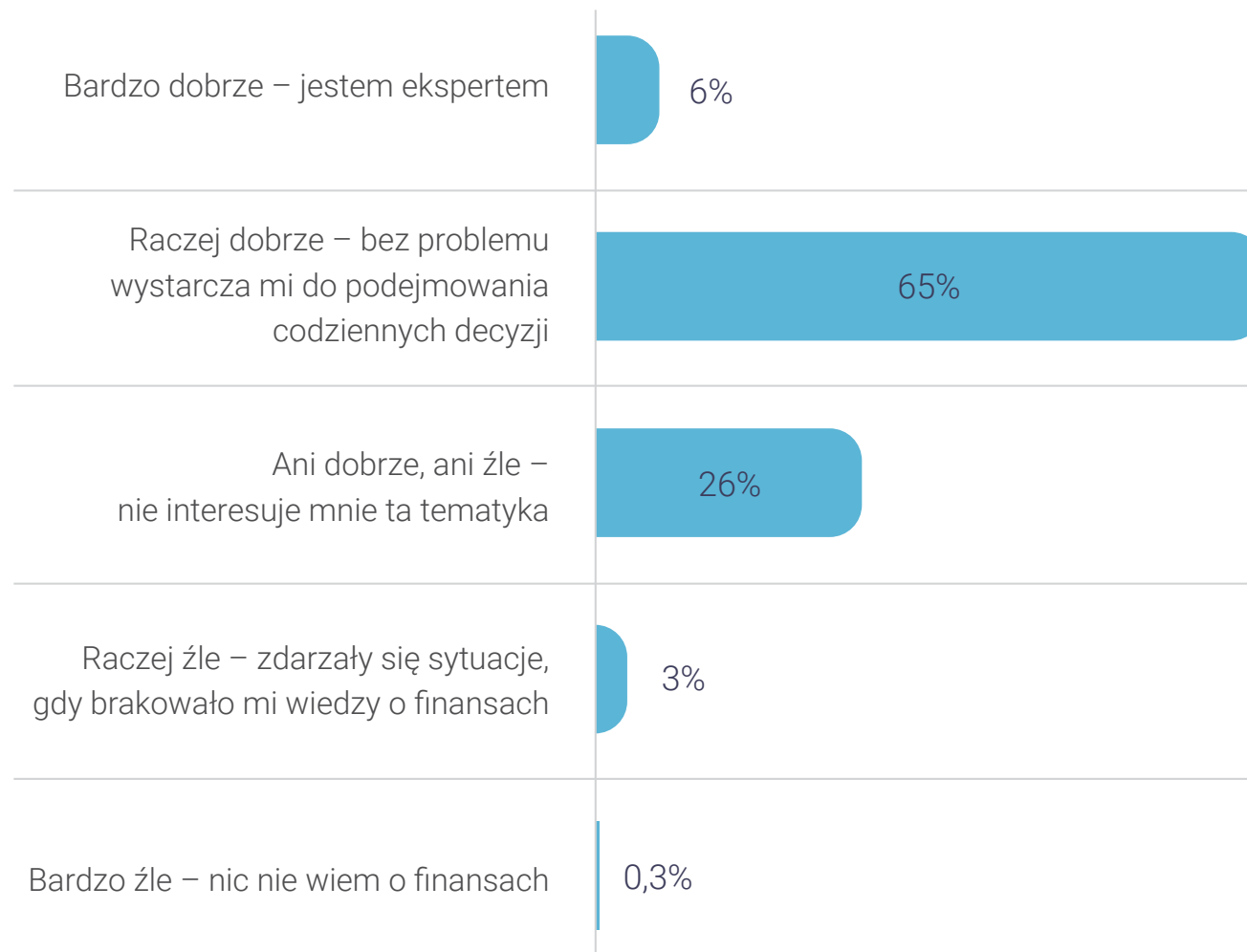
Przeszło co dziesiąty badany sądzi, że takie urządzenie mogą posiadać dzieci w wieku przedszkolnym (12 proc.). Osoby z wykształceniem wyższym oraz mieszkańcy terenów wiejskich częściej wskazują, że dziecko swój pierwszy smartfon/tablet powinno otrzymać w starszych klasach szkoły podstawowej. Mieszkańcy miast częściej niż osoby zamieszkujące tereny wiejskie twierdzą, że odpowiedni moment to klasy 1-3 szkoły podstawowej.

OCENA POZIOMU WIEDZY RODZICÓW NA TEMAT FINANSÓW

Jak ocenia Pan/i swój
poziom wiedzy na temat
bankowości i finansów?

Większość rodziców dzieci w wieku od 3 do 7 lat pozytywnie ocenia własny poziom wiedzy na temat bankowości i finansów (71 proc., w tym 6 proc. uważa się za ekspertów w tej dziedzinie). Marginalny odsetek respondentów deklaruje niskie kompetencje finansowe (nieco ponad 3 proc.).

Rodzice dzieci w wieku 3-7 lat, N=1000

MISJA FUNDACJI BANKU MILLENNIUM

Fundacja Banku Millennium została założona 10 grudnia 1990 roku. Od 35 lat „Pomnażamy kapitał społeczny”.

EDUKACJA FINANSOWA

Finansowy Elementarz to autorski program, który realizowany jest nieprzerwanie od 2016 w całej Polsce. Program edukacji finansowej powstał z myślą o dzieciach, ich rodzicach i opiekunach.

WOLONTARIAT

Inicjatywa zrzeszająca pracowników grupy Banku Millennium wokół idei pomagania i realizowania własnych projektów na rzecz lokalnych społeczności. Z roku na rok wolontariat pracowniczy cieszy się coraz większym zainteresowaniem.

KULTURA

Kultura od zawsze była istotna dla Fundacji. W 2025 roku Fundacja rozpoczęła współpracę z Zachętą - Narodową Galerią Sztuki. To projekt partnerski, którego celem jest upowszechnianie kultury poprzez cykl wydarzeń łączących kino i sztukę.

FINANSOWY ELEMENTARZ 10 LAT

Fundacja nieprzerwanie od 2016 roku prowadzi edukacyjny program Finansowy Elementarz, który skierowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodziców i opiekunów. Program jest autorską inicjatywą, której celem jest wprowadzenie najmłodszych w świat finansów w sposób prosty, zrozumiały i pełen zabawy. Opiera się na warsztatach realizowanych w przedszkolu oraz na szerzeniu wiedzy ekonomicznej nie tylko wśród dzieci, ale także ich rodziców, opiekunów i nauczycieli.

od 2016 roku do końca 2025 roku:

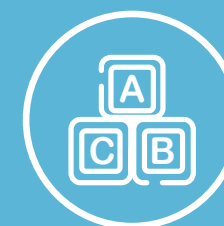
4 012

warsztatów edukacyjnych

98 354

przeszkolonych dzieci

1 194

odwiedzone placówki
przedszkolne

MATERIAŁY EDUKACYJNE DLA DZIECI

W ramach programu Finansowy Elementarz Fundacja w swoich kanałach społecznościowych oraz na stronie internetowej udostępnia materiały edukacyjne dla dzieci oraz ich rodziców i opiekunów.

- Bajki z Panem Sebastianem to przewodnik dzieci po świecie finansów.
- Filmy edukacyjne z Panem Sebastianem
- Książeczki edukacyjne

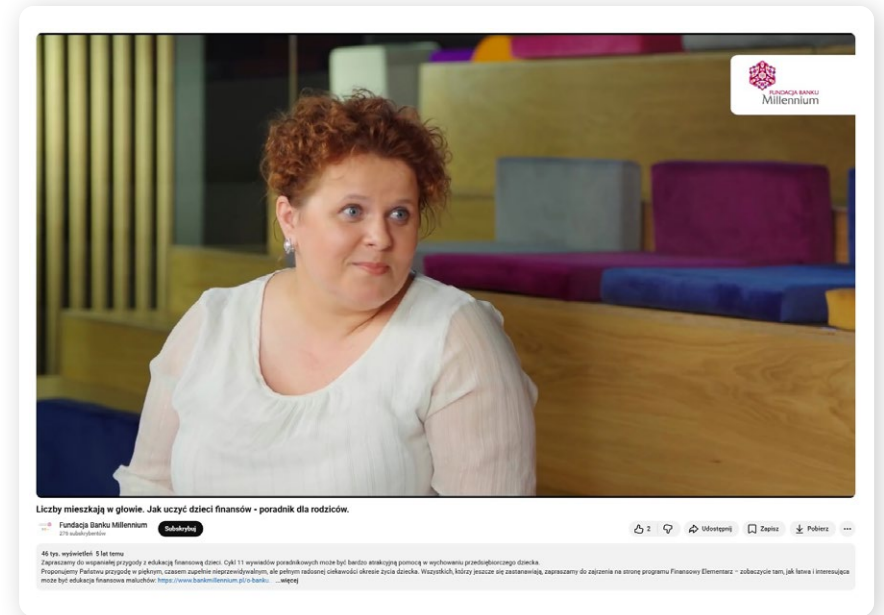
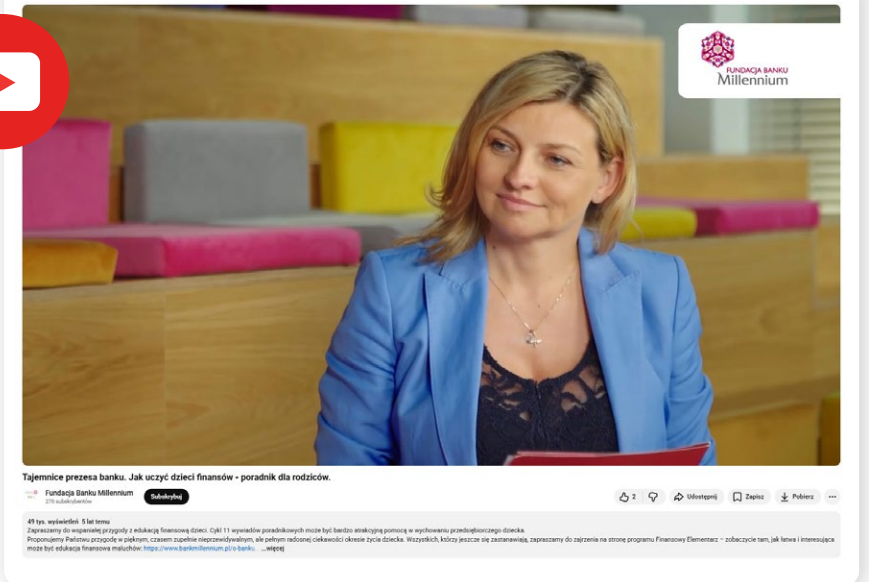
Fundacja Banku Millennium w 2025 roku przetłumaczyła na język migowy materiały edukacyjne w formie wideo – to pierwszy krok w kierunku pełnej dostępności programu, nad którą pracuje Fundacja.

MATERIAŁY EDUKACYJNE DLA RODZICÓW, OPIEKUNÓW I NAUCZYCIELI

Poradniki „Jak uczyć dzieci finansów” - cykl tekstów poradnikowych oraz materiałów wideo, które zawierają gry i zadania do wspólnej zabawy, a także praktyczne wskazówki, a także wywiady z psychologiem i neuropedagogiem.

- Planowanie budżetu
- O przedsiębiorczości
- Superbankier
- Pożyczki i długi
- O dobroczynności
- Tajemnice prezesa firmy
- Tajemnice prezesa banku
- Liczby mieszkają w głowie
- O bezpiecznym bankowaniu
- A gdyby nie było pieniędzy...
- O oszczędzaniu

WIĘCEJ O FUNDACJI BANKU MILLENNIUM

